

HÅLLBARHETSÖVERSIKT

Hållbarhet och ansvar vid Helsingfors universitet 2023

HELSINGFORS UNIVERSITET

INNEHÅLL

Förord	3
Hållbarhetsöversikt 2023	4
Hållbarhet och ansvar som en del av strukturerna och ledarskapet	9
Forskning för planetens bästa	14
Hållbarhetskompetens för alla	29
Samarbete och förmedling av hållbarhetskompetenser	36
Vi påverkar genom våra val i vardagen	48
På väg mot 2024	68

FÖRORD

I augusti 2023 tog jag nyfiket emot posten som prorektor med ansvar för hållbarhet och ansvar vid Helsingfors universitet. Även om jag var medveten om en hel del som redan hade gjorts insåg jag snabbt efter att jag börjat att arbetet för hållbarhet och ansvar är mer omfattande och sker på bredare front än jag hade kunnat ana. Elva fakulteter vid Helsingfors universitet, och flera enheter och personer arbetar dagligen för våra hållbarhetsmål, ett stort tack för det till var och en.

En av årets höjdpunkter var publiceringen av planen för ett koldioxid neutralt Helsingfors universitet 2030. I planen fastställs tydliga mål för universitetets klimatarbete, och målen kommer att följas upp årligen. Som Finlands äldsta och största universitet vill vi vara en vägvisare som tar fasta på forskningsbaserad kunskap.

Förändringarna både inom universitetet och i samhället i allmänhet kräver en förmåga att lära sig nytt och avvänja sig från det gamla. År 2023 satsade vi särskilt på att utveckla kompetenserna i hållbarhet. Vi introducerade en hållbarhetskurs för personalen och beviljade finansiering för utvecklingen av disciplinspecifika kurser i hållbarhet. Vårt mål är att utbilda nyfikna världsförbättrare som vill se en hållbar förändring i samhället som baserar sig på vetenskap. För att nå detta mål måste vi även framöver fundera över hur vi bättre kan svara på behovet av att utveckla hållbarhetskompetensen i samhället.

Det långsiktiga hållbarhets- och ansvarsarbete som bedrivs vid universitetet fick i slutet av året internationellt erkännande: vi placerade oss på 60:e plats i den internationella rankingen QS World University Rankings: Sustainability. Det fina resultatet är en källa till glädje och stolthet, men inte det slutliga målet. Arbetet fortsätter och målen och åtgärderna utvärderas ständigt för att vi genuint ska kunna vara föregångare inom hållbarhet och ansvar i enlighet med vår strategi.

Prorektor Anne Portaankorva

HÅLLBARHETS- ÖVERSIKT 2023

I den här rapporten återger vi hur vi främjade hållbarhet och ansvar vid Helsingfors universitet år 2023. Rapporten sammanställer åtgärderna inom forskning, samverkan med samhället, daglig verksamhet samt strukturer och ledarskap.

Hållbarhet och ansvar främjas vid universitetet på bred front. Arbetet sker vid såväl fakulteterna och de olika enheterna i Universitetsservicen som de fristående institutionerna. Det är en omöjlig uppgift att rapportera om allt det som åstadkommit i en organisation på 40 000 personer. Därför bjuder denna rapport endast på exempel på allt det som gjorts.

Utöver axplock ur verksamheten redogör rapporten i ord och genom färgkoder för vilka framsteg vi tagit i åtgärderna inom programmet för hållbarhet och ansvar 2022–2024. En del av åtgärderna i programmet genomfördes redan 2022, och en del är planerade för år 2024. Totalt sett har åtgärderna i huvudsak framskridit enligt planerna under 2023. Sammanlagt 34 åtgärder hade genomförts före utgången av året.

Vi hoppas att läsaren efter att ha läst rapporten förstår lite bättre på vilka sätt Helsingfors universitet genom sin verksamhet främjar hållbarhet och ansvar såväl inom organisationen som på bredare front i samhället.

Program för hållbarhet och ansvar 2022–2024 – åtgärder på väg mot målet

▲ 34
genomfört

▶ 43
framskrider enligt plan

▼ 2
Har tills vidare inte framskridit

GEMENSAMT AVTALADE PRINCIPER UTGÖR RAMARNA FÖR VÅR VERKSAMHET

Ett av de grundläggande ramverken för vår verksamhet är de nationella och internationella principer som främjar hållbarhet och ansvar.

I vår strategi har vi förbundit oss till att i vår verksamhet främja FN:s internationella mål för hållbar utveckling (SDG-målen). Vi beaktar alla de 17 målen i vår verksamhet. Under åren 2022–2024 fokuserar vi särskilt på att främja följande mål:

- ◆ God utbildning för alla (mål 4)
- ◆ Hållbar industri, innovationer och infrastruktur (mål 9)
- ◆ Bekämpa klimatförändringarna (mål 13)
- ◆ Genomförande och globalt partnerskap (mål 17)

Utöver förbindelsen till SDG-målen har vi förbundit oss till att följa UNIFI:s teser om hållbar utveckling och ansvarsfullhet. Teserna har tagits fram i samarbete med de övriga universiteten i Finland och genom att förbinda oss till dem främjar universiteten hållbarhetsförändringen som en enhetlig front.

Vi utvecklar ständigt olika sätt att bättre lyfta fram hur målen för hållbar utveckling och de gemensamt avtalade principerna kopplas samman med vår verksamhet. I denna översikt visar vi till exempel med SDG-symboler vilka mål åtgärderna på sidorna i fråga främjar. Därutöver rapporterar vi om sambandet mellan åtgärderna och våra mål på [webbsidorna för ledarskap och uppföljning av hållbarhets- och ansvarsarbetet](#).

NYCKELÅTGÄRDER 2023

- > Vi främjade jämställdhet och likabehandling genom att introducera principer för ansvarsfull interaktion
- > Vi utvecklade en specialiseringsutbildning i klimatexpertis
- > Vi inledde planeringen av vårt nya program för hållbarhet och ansvar för 2025-2028
- > Tillsammans med Aalto-universitetet ordnade vi evenemanget Sustainability Science Days, denna gång mer omfattande än någonsin
- > Vi ordnade månatliga morgonträffar om temat naturens mångfald
- > Vi publicerade planen för ett koldioxid neutralt Helsingfors universitet 2030
- > Vi lanserade webbutbildningen Hållbarhet börjar med oss för personalen
- > Vi beviljade medel för utveckling av disciplinspecifika kurser i hållbarhet
- > Den nya prorektorn med ansvar för hållbarhet och ansvar inledde sin mandatperiod
- > Vi utvecklade handlednings- och välbefinnandetjänster för studenterna

FRÄMJANDET AV HÅLLBAR UTVECKLING I SIFFROR

60te

plats i jämförelsen QS World University Ranking: Sustainability

över **400 000**

euro i stöd till forskare och studenter i form av stipendier

Mål 1: Utrota all form av fattigdom överallt.

1 312 060

luncher till studentpris sålda i Unicafes restauranger

Mål 2: Utrota hunger, säkerställa matsäkerhet och förbättrad nutrition och förespråka hållbart jordbruk.

206 000

kilometer färdades av personalen i kilometertävlingarna

Mål 3: Garantera ett hälsosamt liv och uppmuntra välmående för alla åldrar.

26 860

studenter vid Öppna universitetet

Mål 4: Garantera en inkluderande, rättvis utbildning av god kvalitet och uppmuntra möjligheter till livslångt lärande för alla.

59 %

kvinnor av hela personalen

Mål 5: Uppnå jämställdhet och förstärka alla kvinnors och flickors rättigheter och möjligheter.

209

nya unisextoletter

Mål 6: Garantera tillgång till och ett hållbart användande av vatten och sanitet för alla.

2,5 %

självproducerad förnybar energi

Mål 7: Garantera tillgång till prisvärd, pålitlig, hållbar och modern energi för alla.

en avkastning på **13,5 %**

med strategin för ansvarsfulla placeringar

Mål 8: Uppmuntra en fortsatt inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, fullt och produktivt arbete och anständiga jobb.

101

uppfinningsanmälningar

Mål 9: Bygga upp en hållbar infrastruktur, förespråka inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

300

Över 300 forskare främjar forskningen om ojämlikhet i nätverket INEQ

Mål 10: Minska ojämlikheter inom och mellan länder.

200

Över 200 forskare i Stadsforskningsinstitutet Urbaria

Mål 11: Göra städer och mänskliga bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

687

möbler sålda via Kiertonet

Mål 12: Garantera hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

100 %

av den inköpta elen var koldioxidneutral

Mål 13: Utan dröjsmål agera för att bekämpa klimatförändringen och dess inverkan.

219 000

Över 219 000 euro i donation till Östersjöforskningen

Mål 14: Bevara och nyttja haven och marina resurser på hållbart vis.

2

nya ängsområden i Campus Vik

Mål 15: Skydda, återställa och uppmuntra till hållbar användning av ekosystemen på land, hantera skogen hållbart, bekämpa ökenspridning, stoppa och återställa landdegradering och stoppa förlusten av biologisk mångfald.

169

deltagare vid hållbarhets- och ansvarsnätverkets evenemang

Mål 16: Uppmuntra fredliga samhällen, tillgodose tillgång till rättvisa för alla och bygga effektiva, ansvariga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

38

kurser ordnades i Nätverket för hållbarhetsstudier

Mål 17: Stödja verkställandet av hållbar utveckling i större utsträckning och återuppta det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

HÅLLBARHET OCH ANSVAR SOM EN DEL AV STRUKTURERNA OCH LEDARSKAPET

Vårt mål är att integrera hållbarhet och ansvar i universitetets strukturer och arbetssätt. Detta kräver att vi ser över befintliga arbetssätt och strukturer, ställer konkreta mål och klargör roller och ansvarsfördelning. Vi vill erbjuda alla vid universitetet en möjlighet att påverka hållbarhets- och ansvarsarbetet. Vi strävar efter att nå målet via utvalda prioriteringar och åtgärder som anknyter till dessa.

STRUKTURER OCH LEDARSKAP

PRIORITERINGAR 2022–2024

- Målsättningar och mätare
- Verksamhetsstyrning
- Möjligheter till hållbarhetsarbete

Under år 2023 nådde vi framsteg inom prioriteringarna för strukturer och ledarskap enligt uppsatta mål. Vi implementerade hållbarhets- och ansvarsperspektivet som en tydligare del av universitetets kvalitetsarbete och ökade möjligheterna för alla vid universitetet att delta och påverka bland annat genom hållbarhets- och ansvarsnätverkets träffar under året. Över hälften av åtgärderna inom strukturer och ledarskap hade slutförts före utgången av år 2023.

Framskridandet i åtgärderna inom strukturer och ledarskap beskrivs närmare i tabellen på sidan 13 i översikten.

Veikko Somerpuro

- ◆ Universitetets nya rektorer inledde sin mandatperiod den 1 augusti 2023. Den nya prorektorn med ansvar för hållbarhet och ansvar, **Anne Portaankorva**, tillträdde sin post.
- ◆ Planeringen av följande **program för hållbarhet och ansvar** inleddes i slutet av året. Den nya planen omfattar perioden 2025–2028 och publiceras i slutet av år 2024.
- ◆ Universitetet tog fram en **ordningsstadga**. Ordningsstadgan kompletterar andra anvisningar som utfärdats vid universitetet, till exempel säkerhetspolicyn, principerna för användning av lokaler, datasystemens användarregler, antidrogprogrammet, principerna för en rökfri arbetsplats, enheternas uppförandekoder (Code of Conduct) och jämställdhets- och likabehandlingsplanen.
- ◆ Universitetets första **säkerhetspolicy** godkändes. Säkerhetspolicyn är ledningens resolution till alla vid universitetet om organisering, främjande och utveckling av säkerheten. I den säkerhetspolicy som fastställts av rektorn beskrivs målen för universitetets säkerhet och de olika aktörerna och ansvarsområdena inom organisationens säkerhetsledning.
- ◆ **Lokalprogrammet** för åren 2021–2030 uppdaterades på våren som en del av universitetets strategiuppdatering. I det uppdaterade programmet stärktes målen för hållbarhet och ansvar, såsom främjande av samhörighet och minskande av klimatutsläpp från byggnader.
- ◆ En **strategi som betonar hållbarhet** och samarbetet med universitetscampus i Lahtis publicerades i november. Strategin bottenar i ett avtal mellan Helsingfors universitet, Villmanstrand-Lahtis tekniska universitet LUT och Lahtis stad. Syftet är att skapa riktlinjer för universitetens regionala verksamhet och samarbete. I fokus för strategin är cirkulär ekonomi och den gröna omställningen, hållbara livsmedelssystem och planetär hälsa.
- ◆ Universitetet har strävat efter att **stärka stipendieforskarnas ställning**. Stipendieforskarna har exempelvis inte betalat universitetet någon ersättning för arbetsrum sedan 2021. Enligt resultaten av arbetshälsoenkäten 2023 har stipendieforskarnas arbetshälsa blivit bättre jämfört med enkäten 2021. År 2023 arbetade 870 personer på stipendieforskaravtal vid universitetet.

VI ÖKADE MÖJLIGHETERNA ATT DELTA FÖR ALLA VID UNIVERSITETET

Nätverket för hållbarhet och ansvar, som är öppet för alla vid universitetet och alumnerna, sammanträdde fyra gånger under året. I träffarna deltog sammanlagt 169 personer. Temana för träffarna var universitetets klimatarbete och arbete för koldioxidneutralitet, ansvarsfulla möten vid universitetet, hållbarhets- och ansvarsåtgärder vid universitetet samt Pecha Kucha för hållbarhet.

I slutet av året öppnade vi en **utlysning för Gnista-finansiering** för hela universitetet med tema hållbarhet och ansvar. Med finansieringsförsöket möjliggör vi under 2024 åtgärder som universitetsmedlemmarna gett idén till och som stöder universitetets mål för hållbarhet och ansvar.

Hållbarhet och ansvar var temat vid hela universitetets evenemang **UniTalks** i februari. Evenemanget ordnas fyra gånger om året. De inledande anförandena behandlade stärkandet av hållbarhetskompetensen, färdplanen för ett koldioxid neutralt Helsingfors universitet 2030 samt universitetets hållbarhets- och ansvarsarbete i allmänhet. Efter inledningsanförandena fick deltagarna möjlighet till diskussion.

Nätverket för hållbarhet och ansvar lockade

169

personer till sina evenemang.

Våra framsteg i åtgärderna för **strukturer och ledarskap** inom programmet för hållbarhet och ansvar:

EXEMPEL PÅ VIKTIGASTE ÅTGÄRDER	STATUS	MÅLSATT TIDSPLAN	
Mål och mätare			
Vi kommer att publicera ett program för hållbarhet och ansvar för varje period för genomförandeplanen. Programmet ska klargöra universitetets centrala mål och åtgärder i fråga om hållbarhet och ansvar och även redogöra för ansvariga enheter och personer, samt främja transparensen i vårt arbete för hållbarhet och ansvar.	▲	Nästa program för hållbarhet publiceras 2025	
Vi utvecklar hållbarhets- och ansvarsrapporteringen genom att årligen publicera en hållbarhets- och ansvarsrapport som redovisar för de åtgärder som universitetet har vidtagit. De viktigaste resultaten rapporteras årligen till rektor och prorektorerna. De viktigaste hållbarhets- och ansvarsåtgärderna sammanfattas dessutom i universitetets årsberättelse.	▲	Årligen från 2022	
Hållbarhet och ansvar ska vara ett bestående tema i målförhandlingarna mellan rektor och enheterna.	▲		
Diskussioner om referensramen för hållbarhet och ansvar ska införas årligen på ärendelistorna för universitetets kommittéer och råd. I samband med den årliga översikten granskar kommittéerna och råden särskilt implementeringen av Unifis teser om hållbar utveckling och ansvarsfullhet samt universitetets program för hållbarhet och ansvar och bedömer utvecklingsbehoven inom sitt eget område.	▲	Senast 2025	
Vi utreder hur hållbarhets- och ansvarsperspektivet bättre kan kopplas till universitetets kvalitetssäkringsarbete och kvalitetstänk. Vi utreder vilka mätare för hållbarhet och ansvar som lämpar sig för universitetet.	▲		
Vi deltar i den årliga Times Higher Education (THE) Impact Ranking.	▲	2022	
Vi bildar Hållbarhetsfonden vid Helsingfors universitet för att stödja hållbarhetsrelaterad forskning, undervisning och samverkan med samhället.	▲		
Verksamhetsstyrning			
Vi utreder hur bedömningen av hållbarhet och ansvar bättre kan integreras i universitetets projektplanering och projektrapportering.	▶	Senast 2024	
Vi utreder hur bedömning av hållbarhet och ansvar kan inkluderas i de strategiska portföljoversikterna inom universitetets projektledning.	▶		
Vi utvecklar enheternas riskbedömning av hållbarhet och ansvar.	▶	Senast 2025	
Möjligheter till hållbarhetsåtgärder			
Vi vidareutvecklar sådana funktioner inom universitetets nätverk för hållbarhet och ansvar som möjliggör att gemenskapen främjar FN:s mål för hållbar utveckling i praktiken. Vi engagerar universitetets alumner i nätverksverksamheten och försöker hitta metoder för att främja hållbarhet och ansvar tillsammans med våra alumner. Vi uppmuntrar till diskussion, reflektion och verksamhet som berör och främjar hållbarhet.	▶	2022-2024	
Vi främjar hållbarhet och ansvar tillsammans med studentkåren och försöker hitta metoder att ytterligare främja hållbarhet och ansvar tillsammans med våra studenter.	▶		
Vi utvecklar campusodlingen tillsammans med Kampusviljely ry och studentkåren.			

- ▲ Genomfört
- ▶ Framskrider enligt plan
- ▼ Hittills inte förts vidare

FORSKNING FÖR PLANETENS BÄSTA

Med hjälp av ansvarsfull vetenskap och forskning tar vi fram kunskap, möjligheter och lösningar på lokala och globala problem. Vi främjar mångvetenskaplig hållbarhetsforskning med globala partner. Vi satsar på en trygg forsknings- och undervisningsmiljö.

FORSKNING PRIORITERINGAR 2022-2024

- Hållbarhetsforskning och globala partnerskap
- En trygg forsknings- och undervisningsmiljö
- Ansvarsfull forskning

Under året gjorde vi framsteg i forskningsåtgärderna enligt planerna. Vi stärkte till exempel vårt ansvarsfulla partnerskap genom att publicera etiska anvisningar för akademiskt samarbete med aktörer i det globala syd. Vi ökade stödet till den akademiska personalen i frågor om forskningsetik och granskade uppföljnings- och analysmetoderna inom hållbar utveckling. Nästan hälften av åtgärderna för hela programperioden hade slutförts före utgången av 2023.

Framstegen i fråga om åtgärder för forskning beskrivs närmare i tabellen på sidan 28 i översikten.

INSTITUTET FÖR HÅLLBARHETSVETENSKAP HELSUS

är Helsingfors universitets fakulteters gemensamma forskningsenhet som grundades 2018. Institutet bildar ett forskningssamfund som består av de olika fakulteternas forskare och vars mål är att förstå och lösa komplexa globala problem genom utbildning som främjar samarbete och hållbarhetsomställningen.

9

fakulteter

32

nya medlemmar
under året

625

medlemmar, varav

192

doktorander

4

nya forskningsprojekt

Helsus publicerade sin andra policy-rekommendation i mars: **“Immediate Political Actions Need to be Prioritized in The Sustainability Crises”**

STADSFORSKNINGSINSTITUTET URBARIA

är en nätverksbaserad tvärvetenskaplig intern aktör som sammanställer Helsingfors universitets stadsforskning och utvecklar samhällssamverkan inom stadsforskningen.

Under det gångna året har Urbaria bland annat

- **startat ett forskningsprojekt** om indikatorer för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet i Finland. Indikatorerna kan följas upp och tillämpas stadsdels- och kvartersvis. Projektet bygger på runda bords-diskussioner inom en multiprofessionell expertgrupp. Syftet med diskussionerna är att styra stadsutvecklingen i en praktiskt hållbarare riktning.
- **nylanserat** sin seminariererie **Urbaria Academics**. Under de fyra sessionerna presenterade forskarna vid Postdoc Forum sina forskningsprojekt och diskuterade angelägna frågor inom stadsforskningen.
- **visat och producerat** videor om forskningsteman Människor, Platser och Politik. I videorna talar stadsforskarna vid Helsingfors universitet om sina nuvarande och kommande forskningsprojekt och lyfter fram viktiga teman inom stadsforskning.
- **fortsatt samarbetet** och diskussionerna med ministerierna och andra universitet och forskningsgrupper i Finland samt med städerna i huvudstadsregionen.

4

fakulteter

Över

200

forskare i fler än 20 discipliner

91

forskningsprojekt

343

forskningspublikationer

INSTITUTET FÖR ATMOSFÄR- OCH JORDSYSTEMSFORSKNING (INAR)

är ett mångvetenskapligt forskningscenter vid Helsingfors universitet. INAR bedriver högklassig nationell och internationell atmosfärforskning och miljöforskning och producerar forskningskunskap för samhällets bruk. Centret bedriver forskning från molekylär nivå ända till stora globala utmaningar.

- ◆ **INARs nationella samarbetspartner** är Meteorologiska institutet, Östra Finlands universitet och Tammerfors universitet.
- ◆ **Över 250 medlemmar** inom fysik, kemi, meteorologi, forstvetenskap, miljövetenskap och samhällsvetenskap.

Tabell 2. INAR publikationer 2021–2023

Källa: Tuhat 25.3.2024

Publikationstyp	2021	2022	2023
Vetenskapliga referentgranskade publikationer (A, C)	338	325	297
Publikationer som syftar till samhällspåverkan (B, D, E)	42	24	22

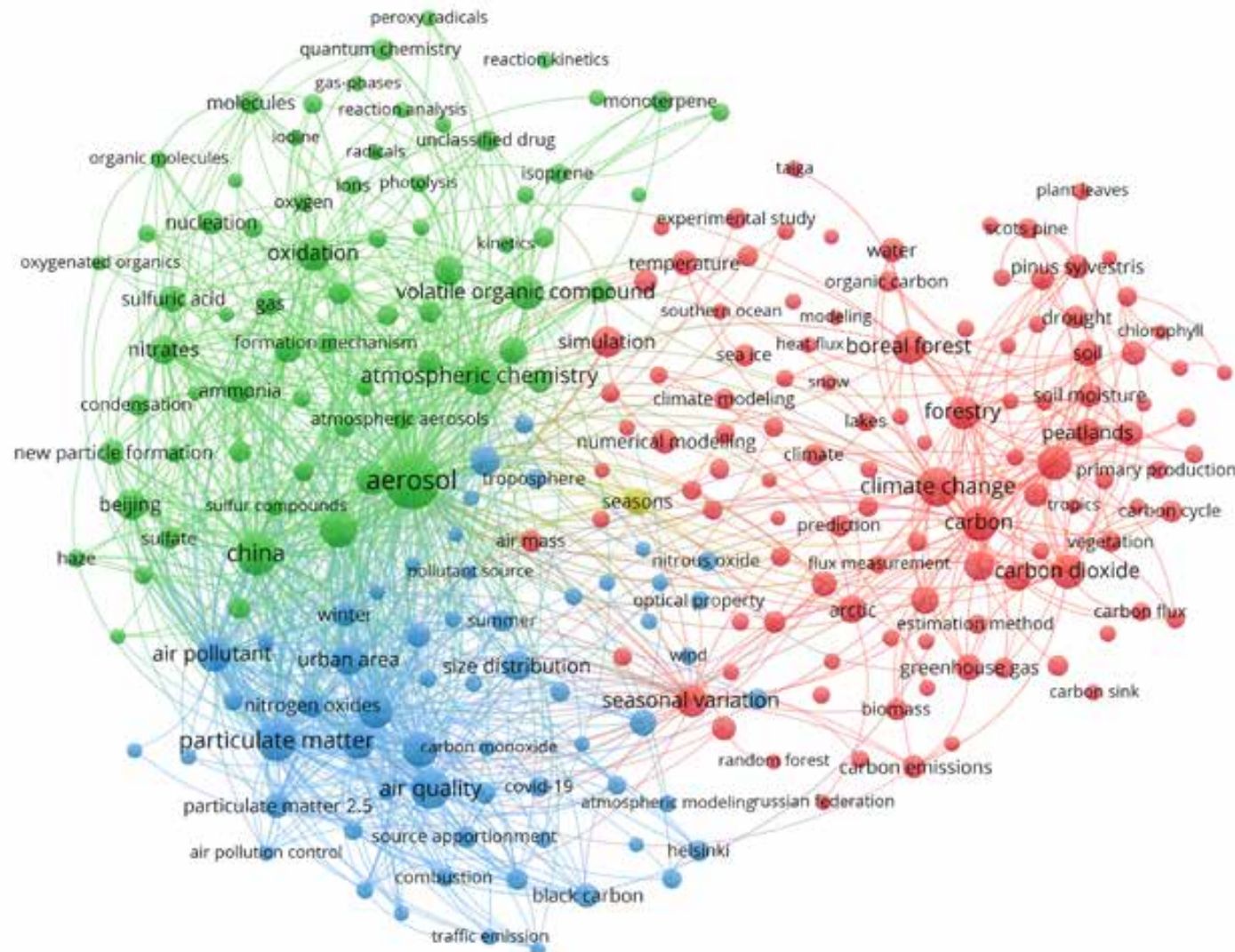

Bild 2. INAR publikationer 2021–2023, cwordanalysis, VOSviewer, data: Scopus

INAR har drivit betydande forskning om klimat- och hållbarhetsfrågor år 2023. Detta syns tydligt i den cwordanalysis som baserar sig på publikationerna och där tre centrala, sammanlänkade forskningsteman träder fram: ekosystemprocesser, klimatförändringen och kolbindning (röd färg), atmosfäriska processer som aerosolbildning och aerosolernas interaktion med ekosystem (grön färg), samt utsläpp från mänsklig verksamhet och luftkvalitet samt hur dessa påverkar klimatet (blå färg). Du kan läsa analysen på [engelska på centrets webbplats](#).

- ◆ **Flaggskeppet Atmosphere and Climate Competence Center (ACCC)**, som leds av Centret för atmosfärvetenskap, fick utmärkta vitsord i Finlands Akademis mellanutvärdering. ACCC fortsätter sitt arbete med forskning om klimat och klimatförändringen och deras effekt fram till 2028. ACCC:s temavecka för genomslagskraft (Impact week) och den vetenskapliga träffen samlade hundratals deltagare för att diskutera aktuell forskning och vetenskapens genomslag. ACCC var också officiell partner för Finlands paviljong vid FN:s klimatförhandlingar i Dubai.
- ◆ Till det profilerade området **InterEarth** har rekryterats biträdande professorer och mättnings- och dataexperter för att utveckla en integrerad miljöforskning där fokus är särskilt på interaktioner mellan jordens olika sfärer.
- ◆ **INAR** började tillsammans med Finlands miljöcentral, Naturresursinstitutet och några finska kommuner förbereda en handbok för hur man kan dra nytta av markanvändningssektorns klimatåtgärder i kommunernas arbete med klimat och biologisk mångfald.
- ◆ **Nätverket Safer Climate** fortsatte sitt arbete på gränsytan mellan forskning, konst och medborgarsamhället. År 2023 var teman för nätverkets expertarbete och evenemang till exempel klimatsäkerhet, medborgardeltagande, klimat och död samt förhållandet mellan klimatet och psykisk hälsa. I september ordnades den första Climate Security-festivalen för klimatsäkerhet, som samlade experter från olika områden för att diskutera förhållandet mellan klimat och säkerhet.

Veikko Somerpuro

HELSINKI INEQUALITY INITIATIVE INEQ

är ett mångvetenskapligt forskarsamhälle där forskarnas arbete ökar förståelsen av orsakerna till och konsekvenserna av intersektionella ojämlikheter.

Åtta fakulteter och mer än 300 forskare deltar i verksamheten.

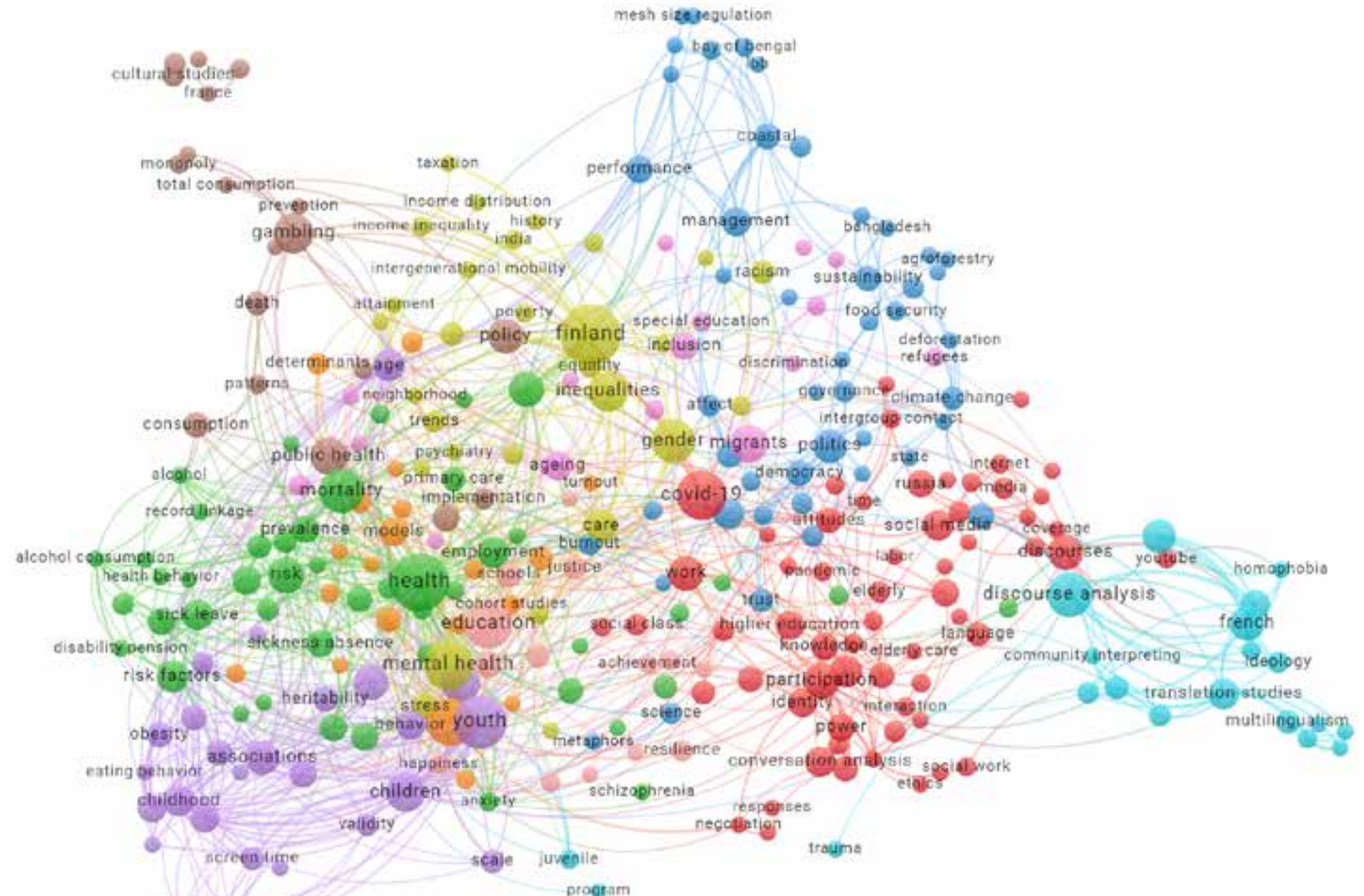
Tabell 3. INEQ publikationer 2021–2023

Källa: Tuhat 22.3.2024

Publikationstyp	2021	2022	2023
Vetenskapliga referentgranskade publikationer (A, C)	435	305	395
Publikationer som syftar till samhällspåverkan (B, D, E)	171	121	151

Bild 3. INEQ publikationer 2021–2023, cwordanalys, VOSviewer, data: Tuhat

En bibliometrisk cwordanalys visar hur ojämlikhet studeras vid INEQ via många faktorer och status samt via korsningar av dessa. Att förstå sambandet mellan dessa faktorer är viktigt för att förstå omfattningen och konsekvenserna av ojämlikheten i samhället. Analysen åskådliggör det mångvetenskapliga i forskningen om ojämlikhet i INEQ. Utöver socialvetenskaper har ojämlikhetsforskning samband med hälsa, demografi, ekonomi och pedagogik. Mångvetenskapliga områden såsom genus- och migrationsforskning ger värdefulla insikter om ojämlikhetens flerdimensionalitet. Du kan läsa mer om analysen på [INEQs webbplats](#).

➤ VI STÄRKER FORSKNINGEN OM EN HÅLLBAR OCH RÄTTVIS FRAMTID

Forskningsnätverken hos HELSUS, HOH och INEQ slogs samman i projektet **RESET**. Profi 7-profileringsområdet Resilient and Just Systems (RESET) bygger starkt på interdisciplinart och skapar en tvärvetenskaplig forskningsmiljö som kombinerar livs- och samhällsvetenskaper och erbjuder hållbara och rättvisa lösningar för att stärka den systemiska återhämtningsförmågan. Projektet RESET leds av Veterinärmedicinska fakulteten, och sju andra fakulteter från tre campus och den fristående institutionen HiLIFE deltar.

Läs mer på engelska på [projektets webbsida](#).

➤ SAMHÄLLELIGT BETYDANDE KUNSKAP OM GRUNDLÄGGANDE ORSAKER TILL OJÄMLIKHET

Tillsammans med den tyska **Max Planck-stiftelsen** grundade vi ett **forskningscentrum** med fokus på hälsoforskning ur ett perspektiv av social ojämlikhet. Tack vare forskningscentret kan demografisk spetsforskning om hälsa koncentreras på ett och samma ställe, och detta vetenskapliga arbete ger också samhällseffekter.

Forskningscentret producerar kunskap för beslutsfattarna bland annat om processerna bakom hur ojämlikhet i hälsa uppstår och hur den kan minskas. Vetenskaplig kunskap om grundorsakerna till ojämlikhet i hälsa främjar märkbart hälsa och utvecklingen av ett mer hållbart samhälle.

Läs mer på finska på [universitetets webbplats](#).

Veikko Somerpuro

Veikko Somerpuro

➤ GENOM SAMARBETE LÖSNINGAR FÖR ATT STÖDJA HUVUDSAKLIGEN VÄXTBASERAD KOST

Helsinki Planetary Health Hub (HPHH), ett forskningsnätverk som genom forskning och praktiska lösningar främjar ekologisk, social, kulturell och ekonomisk hållbarhet i vårdsystemen, ingick ett samarbetsavtal vars syfte är att öka växtbetonade matvanor med hjälp av AI-baserade näringsprogram. Samarbetet skapar möjligheter att studera vilka effekter de digitala lösningar som utvecklats för befolkningen i Finland och USA har haft.

Läs mer om samarbetet på finska på universitetets [webbplats](#).

➤ VERKTYG FÖR STÄDERNA ATT PÅSKYND A HÅLLBARHETSOMSTÄLLNINGEN

Projektet Transformative Cities har som mål att stödja Finlands plan för återhämtning och resiliens genom att producera information om människors vardag i städerna och påskynda hållbarhetsomställningen. Syftet med projektet är att genom samarbete skapa verktyg för städerna för att möta de utmaningar inom utsläpp och biologisk mångfald som orsakas av klimatförändringen och förlusten av den biologiska mångfalden. I projektet deltar ett flertal finländska universitet, städer och företag, NATURA-nätverket samt ett antal internationella samarbetspartner. Projektet har fått finansiering från Finlands Akademi för åren 2023–2025.

Läs mer på finska på universitetets [webbplats](#).

BEKANTA DIG MED FORSKAREN

Professor Anna-Liisa Laine är evolutionsekolog. Hon har länge forskat om interaktioner mellan växter och mikrober.

”Jag har undersökt mekanismer som reglerar dessa interaktioner såväl på gennivå som i omfattande epidemiologiska material. Min tidigare forskning har lett till genombrott i hur mänsklig verksamhet har förändrat dynamiken mellan växter och sjukdomsalstrare i naturen. Med min forskningsgrupp har vi visat att naturliga populationer blir mer utsatta för sjukdomar till följd av splittringen av landskapet.”

Anna-Liisa återvände till Helsingfors universitet för en professur i växters biodiversitet som inrättades i början av år 2023. Hon är hittills den enda i Finland som har vunnit den mycket eftertraktade ERC-finansieringen i kategorierna Starting, Consolidator och Advanced Grant. Laine leder Forskningscentret för ekologisk förändring (REC), och hon är en aktiv förespråkare för långtidsuppföljningar av naturen.

VI GRANSKADE PÅ VILKA SÄTT SAMBANDEN MELLAN FORSKNINGEN OCH MÅLEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING ANALYSERAS

Universitetsbibliotekets grupp för publikationsmetrik granskade inom vilka av FN:s mål för hållbar utveckling (SDG) Helsingfors universitets publikationer klassificeras i de viktigaste internationella artikeldatabaserna. De SDG-klassificeringar som databaserna definierade för publikationerna visade sig i granskningen vara mycket olika. Granskningen visade också att det inte är möjligt att följa upp antalet publikationer som anknyter till målen inom hållbar utveckling med databasklassificeringar, men klassificeringarna kan ändå erbjuda intressanta perspektiv för forskningen av hållbar utveckling.

VI FRÄMJADE AFRIKAFORSKNINGEN OCH AFRIKASAMARBETET

Universitetets Afrikaprogram har som sitt mål för 2021–2030 att öka Afrikasamarbetet och stödja ett nytt ambitiöst samarbete inom forskning och utbildning. Hållbarhet står i centrum, och alla ansökningar som godkänts till programmet har ett samband med FN:s mål för hållbar utveckling. Programmet stärker partnerskapen mellan Helsingfors universitet och afrikanska universitet.

År 2023 valde vi ett antal begåvade unga afrikanska forskare med i programmet, som stärker mobilitet. Forskarna som valts ut för programmet främjar med sina samarbetsprojekt FN:s mål för hållbar utveckling. De forskar bland annat i digitalt politiskt deltagande i Afrika, utmaningar och lösningar kring antibiotikaresistens samt hur fattigdom kan mildras genom främjande av småskalig odling och handel.

Vid Agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten pågick under året flera forskningsprojekt med Afrikatema bland annat om skadeinsekter, resistens mot antimikrobiella läkemedel och hygienens betydelse i hälso- och sjukvården. Forskningsobjekt var också exempelvis rättvisan i skogsekonomin, klimatsmarta jordbrukssystem och hållbara livsmedelssystem.

Veikko Somerpuro

Våra framsteg i åtgärderna inom området för **forskning** i universitetets hållbarhets- och ansvarsprogram:

EXEMPEL PÅ VIKTIGASTE ÅTGÄRDER	STATUS	MÅLSATT TIDSPLAN	
Hållbarhetsforskning och globala samarbeten			
Vi stärker fakultetsövergripande projekt inom mång- och tvärvetenskaplig samt lösningsorienterad hållbarhetsforskning genom institutet för hållbarhetsvetenskap HELSUS.	▶	2022–2024	
Vi ökar antalet strategiska doktorandplatser för tvärvetenskapliga forskningsteman inom hållbar utveckling genom att anställa tio tvärvetenskapliga doktorander med inriktning på dessa teman.	▲	2022–2026	
Vi stärker våra globala partnerskap, bland annat genom att inrätta ett utbytesprogram för unga forskare vid afrikanska universitet inom ramen för målen för hållbar utveckling.	▲	2022–2025	
Vi utvecklar metoder för att följa upp och analysera forskningspublikationer om hållbar utveckling.	▶	2022–2024	
Vi koordinerar UniPID, ett internationellt samarbetsnätverk för finländska universitet, och stöder nätverkets initiativ till att bilda ansvarsfulla globala akademiska partnerskap, som bland annat ska ta fram etiska riktlinjer för akademiskt samarbete med aktörer i det globala syd.	▲	2021–2024	
Säker forsknings- och undervisningsmiljö			
Vi kommer att stödja skyddet av hotade forskare genom att arbeta inom nätverket Scholars at Risk (SAR) och via finansieringsarrangemang som anknyter till det. Helsingfors universitet är ordförande för SAR Finland 2022–2023.	▲	2022–2023	
Ansvarsfull forskning			
Vi stärker vårt stöd till akademisk personal i frågor som rör forskningsetik. Vi erbjuder webbutbildning i forskningsetik för chefer och forskare samt utbildning i ansvarsfull forskning.	▲	2022–2024	
Vi stöder aktivt ansvarsfull hantering av forskningsdata genom att tillämpa vår forskningsdatapolicy och våra dataskyddsprinciper.			
Vi stöder principerna för öppen vetenskap och forskning samt öppet lärande som en del av ansvarsfull forskning. Vi bildar ett samordningsorgan för öppen vetenskap och forskning, fastställer målen för öppen vetenskap och forskning samt fastställer regler för tillhandahållande av öppna infrastrukturer och data. Vi utnyttjar vår kompetens inom öppen vetenskap och forskning när vi utvärderar forskning och forskare.	▶	Januari 2024	

- ▲ Genomfört
- ▶ Framskrider enligt plan
- ▼ Hittills inte förts vidare

HÅLLBARHETS- KOMPETENS FÖR ALLA

Vårt mål är att göra hållbarhetskompetensen till en del av all utbildning. Genom att öka utbudet inom kontinuerligt lärande förbättrar vi hela samhällets kompetens och färdigheter i hållbarhet. Vi satsar på personalens hållbarhets- och ansvarskompetens. Vi delar och utvecklar utbildning och kompetens också via globala partnerskap.

UNDERVISNING

PRIORITERINGAR 2022–2024

- Hållbarhet i utbildningen
- Globala partnerskap
- Kontinuerligt lärande

Inom undervisningen gjorde vi under året stadiga framsteg mot målen: Vi utvecklade bland annat disciplinspecifika hållbarhetsstudier för flera olika utbildningsprogram, introducerade en nätkurs med hållbarhetstema för personalen och breddade utbudet av öppna studier. Av de åtgärder som gällde undervisningen hade cirka en tredjedel slutförts före utgången av året.

Framstegen i fråga om åtgärder för undervisning beskrivs närmare i tabellen på sidan 35 i översikten.

Veikko Somerpuro

UNDERVISNINGENS NYCKELTAL

11

fakulteter

31 462

grundexamensstuderande

107 516

studiepoäng inom
kontinuerligt lärande

101

studenter i magister-
programmet i miljö-
förändringar och global
hållbarhet

2 572

internationella
examensstuderande

96

kandidat- och
magisterprogram

23

studenter i magister-
programmet i atmosfärs-
vetenskaper

28

examensstuderande i
magisterprogrammet
i urbana studier och
planering

33

doktorandprogram

UTVECKLING AV HÅLLBARHETSKOMPETENSEN

År 2030 vill Helsingfors universitet vara ett internationellt erkänt mångvetenskapligt centrum för forskning och undervisning i hållbarhet som aktivt skapar kunskap och kompetens för samhällets behov. Under det gångna året främjade vi detta mål bland annat genom följande åtgärder:

- Totalt **13 utvecklingsprojekt** beviljades en såddfinansiering som stöd för utvecklingen av studieavsnitt om hållbarhet och undervisningsmaterial som är till nytta för såväl discipliner som ett flertal utbildningsprogram. Bland de ansökningar som fick finansiering var åtta fakulteter representerade.
- En öppen mångvetenskaplig **hållbarhetskurs** (3 sp) öppnades på hösten. Kursen är öppen för alla studenter och kan genomföras som självstudier, vilket ökar flexibiliteten i genomförandet.
- Vi anslöt oss till ett nätverk som bildats av åtta finländska högskolor, **Kestävvyysopintojen verkosto**. Kestävvyysopintojen verkosto, nätverket för undervisningssamarbete i området, intensifierar högskolornas samarbete och ökar utbudet av undervisning i miljö-, hållbarhets- och ansvarsfrågor.
- Vi utvecklade en **specialiseringsutbildning i klimatexpertis**. Centret för atmosfärvetenskap INAR ansvarade för den inledande samordningen av en ny specialiseringsutbildning för klimatexperter. Utbildningen för sammanspetskompetens inom klimatologi, företag och aktörer inom den offentliga sektorn, och den svarar på det ökade behovet av klimatexpertis inom näringslivets olika sektorer. Den första utbildningen på 60 studiepoäng började på våren 2024.
- Vi utvecklade **nätutbildningen Hållbarhet börjar med oss** för personalen. Utbildningen ger grundläggande information om de olika delområdena inom hållbarhet. Under våren 2024 kompletteras personalens studieutbud med en större hållbarhetshelhet än tidigare.

257

personer vid universitetet genomförde kursen Hållbarhet börjar med oss för personalen.

445

studenter genomförde hållbarhetskursen.

Veikko Somerpuro

- Universitetet breddade betydligt **utbudet inom kontinuerligt lärande** för läsåret 2023–2024. Många fakulteter och enheter erbjöd ett allt bredare utbud av sin undervisning i form av öppna universitetsstudier till alla intresserade. Totalt erbjöds cirka 1 500 kurser som öppna universitetsstudier läsåret 2023–2024.
- **Nätkursen Elements of AI** har fått redan en miljon personer att fördjupa sig i grunderna i artificiell intelligens. Den avgiftsfria kursen är öppen för alla och den har översatts till 26 språk. Med hjälp av kursen har intresserade personer från över 170 länder redan bekantat sig med grunderna i artificiell intelligens.
- **Kursen Living with changing climate** ordnades för första gången. Kursen är avsedd för alla som är intresserade av hur öppna data om klimat och väder kan användas i praktiken. Kursen är en del av nätverket Climate University. Den är avgiftsfri och öppen för alla studenter vid de läroanstalter som hör till nätverket. Därutöver kan vem som helst delta i kursen via Helsingfors universitets öppna universitet, och kursmaterial finns att tillgå avgiftsfritt på plattformen DigiCampus.
- På hösten ordnades en ny fortbildningskurs för lärare, **“Yhteinen tulevaisuus - kestävää kehitystä ja rauhaa rakentamassa eri oppiaineissa”**. Kursen stöder lärarna i fredsfostran och erbjuder lärarna arbetsredskap för fredsfostran i undervisningen i olika ämnen.

- **Utbildningssamarbetet** inom atmosfärvetenskap med universitetet **Nanjing University** i Nanjing inleddes hösten 2023. Utbildningssamarbetet är det följande steget i det intensiva samarbetet mellan atmosfärforskarna vid Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten och universitetet Nanjing University (NJU). I samarbetet genomförs en examensutbildning för kinesiska studenter vid universitetens gemensamma kandidat-, magister- och doktorsprogram. Det är här första gången som Helsingfors universitet utnyttjar uppdragsutbildning i enlighet med universitetslagen. Samarbetet är en betydande del av det globala genomslaget av atmosfärvetenskapen vid Helsingfors universitet.

- I **virtuella utbyten inom projektet UnaVEx**, samordnade av INAR, är målet att under tre år utbilda 5 000 studenter i Europa och Afrika inom frågor som gäller klimatförändringen och hållbarhet. De virtuella utbytena är ett bra exempel på modernt internationellt samarbete som för samman universitet från två kontinenter för att lösa globala hållbarhetsutmaningar.

Våra framsteg i åtgärderna inom området för **undervisning** i universitetets hållbarhets- och ansvarsprogram:

EXEMPEL PÅ VIKTIGASTE ÅTGÄRDER	STATUS	MÅLSATT TIDSPLAN	
Hållbarhet inom utbildning			
När vi utarbetar undervisningsplanerna för perioden 2023–2026 utarbetar vi gemensam praxis och gemensamma anvisningar för att stärka vår hållbarhetskompetens. Hållbarhet och ansvar integreras i modellen för akademiska expertfärdigheter.	▲	2022	
Vi genomför ett projekt för att främja hållbar utveckling i undervisningen, där utbildningsprogrammen tar fram metoder för att inkludera hållbarhetsteman i sin utbildning. Projektet hjälper utbildningsprogrammen att tillämpa riktlinjerna för hållbarhet i det praktiska arbetet med undervisningsplanerna, och uppmuntrar fakulteterna och utbildningsprogrammen att genomföra gemensam tvärvetenskaplig hållbarhetsundervisning.	▶	2022-2024	
Vi stärker den pedagogiska kompetensen hos lärarna samt ledarna för utbildningsprogrammen genom att beakta FN:s mål för hållbar utveckling samt genom att planera en kurs i akademiska expertfärdigheter och konstruktivt länkad undervisning som riktar sig till lärare, samt genom att omforma utbildningen av pedagogiska universitetslektorer och undervisningsplanen för universitetspedagogik.	▶		
HELSUS Co-Creation Lab, där magisterstuderanden kan granska centrala hållbarhetsutmaningar i sitt pro gradu-arbete tillsammans med sina samarbetspartner, ordnas årligen.	▶		
Globala partnerskap			
Vi genomför programmet One Health Early Career Champions i samarbete med universitetet i Nairobi.	▲	2021-2022	
Vi stärker vårt jämlika samarbete med våra partner i det globala syd genom globala pilotprojekt, såsom Global Innovation Network for Teaching and Learning (GINTL), som bidrar till att lösa globala utbildningsutmaningar.	▶	2021-2024	
Vi koordinerar UniPID, det internationella samarbetsnätverket för finländska universitet. I verksamheten ingår planering av samarbetsbaserade webbkurser tillsammans med samarbetspartners i det globala syd.	▶		
Kontinuerligt lärande			
Inom ramen för nätverket Una Europa utvecklar vi ett program för hållbar utveckling som grundar sig på mikroinlärning. Programmet ingår i vårt utbildningsutbud inom kontinuerligt lärande.	▲	Vuoteen 2023 mennessä	
Vi utvecklar aktivt vårt utbud av kontinuerligt lärande samt samarbetet med andra högskolor. Vi förbinder oss att samordna och utveckla nätverket Klimatuniversitetet (Climate University) och erbjuder nätverkets kurser till våra studenter. Vi stöder bildandet av ett nationellt nätverk för utbildning inom biologisk mångfald.	▶	2022-2024	
Vi utvecklar personalens kompetens inom hållbarhet genom programmet Ansvarsfullt universitet. Programmet kommer att få två nya avsnitt: hållbarhet och ansvar i universitetets verksamhetsmiljö, och en MOOC-kurs med hållbarhetstema för personalen. Personalen kommer erbjudas möjlighet att delta i utbildningsprogrammet Ett jämlikt universitet.	▶		

- ▲ Genomfört
- ▶ Framskrider enligt plan
- ▼ Hittills inte förts vidare

SAMARBETE OCH FÖRMEDLING AV HÅLLBARHETS-KOMPETENSER

Ingen kan få till stånd hållbarhetsomställningen ensam. Vi satsar på ansvarsfulla partnerskap och hållbart samarbete med olika aktörer i samhället, både nationellt och internationellt. Vi förmedlar forskningsbaserad kunskap till alla, från daghem och skolor till de beslutsfattande organen i samhället. Vi utvecklar en innovationsverksamhet som bygger på forskning.

SAMHÄLLSSAMVERKAN PRIORITERINGAR 2022-2024

- Forskningsbaserad kunskap i beslutsfattandet
- Ansvarsfulla partnerskap
- Nationellt och internationellt samarbete

Vi främjade planerade åtgärder inom samhällssamverkan och fortsatte de åtgärder som uteblev år 2022. Försenade började vi med förberedelserna för anvisningar för arbete med riskbedömning och riskhantering samt med arrangemang av hållbara evenemang. Vi bidrog till att forskningskunskap kunde tas med i beslutsfattandet till exempel genom att vidare främja stadssamarbetet, ordna konferensen Sustainability Science Days tillsammans med Aalto-universitetet samt lyfta fram hållbarhets- och ansvarsteman i all vår kommunikation. Vi fortsatte aktivt att delta i utvalda nationella och internationella nätverk. Nästan hälften av åtgärderna inom samhällssamverkan för hela programperioden hade slutförts före utgången av året.

Framstegen i fråga om åtgärder för samhällssamverkan beskrivs närmare i tabellen på sidan 47 i översikten.

Veikko Somerpuro

Evenemanget **Sustainability Science Days**, som ordnats sedan 2017, ordnades i maj för första gången som ett fyra dagars evenemang. Temat för konferensen var **PATHWAYS OF HOPE – Knowledge, Actions, Solutions!** I evenemanget deltog 812 personer.

ÖPPNA EVENEMANG OCH PODCASTER MED HÅLLBARHETSTEMA

- Evenemangsserien **Ympäristö nyt** i Tankehörnan behandlade frågor kring hållbarhetsomställningen på ett mångvetenskapligt sätt. Evenemangsserien nådde totalt över 2 200 åskådare på plats i Tankehörnan och via livestreamningar.
- I programserien **Pinnalla** i Tankehörnan i mars var temat för diskussionerna bland annat miljö och klimat och hur dessa frågor kommer att behandlas i Finland under följande riksdags- och regeringsperiod.
- I föreläsningsserien **Studia Generalia** behandlades bland annat frihet inom konsumtionen och kopplingen mellan artificiell intelligens och hälsa.
- I universitetets podcast **Uteliäs mieli** och dess forskarintervjuer diskuterades ett flertal hållbarhetsfrågor.
- I Universitetsbibliotekets podcast **Avoimella otteella** diskuterades till exempel krympande livsmiljöer och möjligheterna i det tvärvetenskapliga för att lösa komplexa utmaningar såsom klimatförändringen och förlusten av den biologiska mångfalden.
- Under andra säsongen av podcasten **Untame**, finansierad av Institutet för hållbarhetsvetenskap HELSUS, diskuterades människans roll som informationsproducent under en ekologisk kris.

➤ TEMAN OM HÅLLBARHET OCH ANSVAR FRAMME VID ALUMNEVENEMANGEN

Alla som har avlagt en examen vid Helsingfors universitet, alla utbytesstudenter samt alla nuvarande och tidigare anställda är universitetets alumner. Tillsammans bildar vi Finlands största expertnätverk.

Hållbarhets- och ansvarsteman syntes starkt i våra evenemang som riktade sig till alumnerna. Till exempel i Juridiska fakultetens evenemang för alumner diskuterades juristernas och rättsvetenskapens roll i en värld som präglas av hållbarhetsutmaningar. Vid evenemanget Helsinki Alumni Think & Lead diskuterades rollen av socialt ansvar och värderingar i strategiskt ledarskap. I Gumtäkt ordnade vi också en utflykt kring vilda örter för våra alumner.

Under året överskred antalet registrerade alumner

50 000

I slutet av året var antalet ca 53 000.

FORSKNINGSBASERAD KUNSKAP TILL STÖD FÖR POLICYREKOMMENDATIONER OCH BESLUTFATTANDE

I [forskningsprojektet CO-CARBON](#) publicerades policyrekommendationer för koldioxidsmarta gröna stadsmiljöer, Hiili-viisas Kaupunkivihreä Ilmastoratkaisuksi, samt koldioxidkartoteket för hemgården som är avsedd för småhusboende och som också kan användas i bostadsbolag eller exempelvis på affärsfastigheters gårdar. Projektet mäter och modellerar gröna stadsmiljöers kolbindningsförmåga och tar fram praktiska metoder för kolsmart planering, genomförande och underhåll av gröna stadsmiljöer.

Helsingfors universitets, THL:s och Naturresursinstitutets gemensamma projekt [Baljväxter för ett hållbart livsmedelssystem och hälsosamt liv \(Leg4Life\)](#) publicerade en policyrekommendation för inhemska baljväxter, "Kotimaiset palkokasvit edistäväst kestävää ruokajärjestelmää". I samarbete med projektet Just food publicerade projektet Leg4Life också en policyrekommendation som anknyter till arbetet med reformen av kostrekommendationerna. Rekommendationen fick rubriken "Ruokavaliot ovat osa terveysterveys- ja ympäristöhaasteiden ratkaisua – uudet ravitsemussuosituksukset tukevat kestävyyssiirtymää". Läs mer om policyrekommendationerna på finska på [projektets webbplats](#).

[Projektet WISE](#) och [projektet LONGRISK](#) utredde åren 2018–2023 Finlands anpassningsförmåga till utdragna miljökriser och utvecklade strategisk hantering av miljökriser. Projekten kulminerade i november i ett öppet evenemang där bland annat Helsingfors biträdande borgmästare, ledande klimatexperten i NMT-centralernas klimatenhet samt experter från bank-, finansierings- och försäkringsbranscherna deltog. Utöver anföranden och en paneldiskussion som byggde på policyargument baserade på projektets forskning presenterade evenemanget konceptet "policyhögkvarter", ett nytt verktyg för krisbeslut som tagits fram i projekten.

➤ VÅRA FORSKARE HAR ETT BRETT INFLYTANDE I SAMHÄLLET

Många av våra forskare arbetar som experter i mångvetenskapliga och obundna **natur-, klimat- och hållbarhetspaneler samt vetenskapspanelen för skogsbioekonomi**. Under året deltog panelernas experter i samverkan och kommunikation med samhället på bred front. Till exempel Helsingfors universitets experter i Finlands naturpanel svarade på publikens frågor i Yle Radios program Luonto-Suomi. Därutöver började vetenskapspanelen för skogsbioekonomi, som inledde sin arbetsperiod i början av året, sitt arbete med rekommendationer för den kommande regeringsperioden 2023–2027.

Våra forskare och experter vid Agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten hade en betydande roll i **uppdateringen av de nya nordiska näringsrekommendationerna** som publicerades i juni. Uppdateringen var den mest omfattande i näringsrekommendationernas 40-åriga historia. Rekommendationerna innehåller för första gången vetenskapliga rekommendationer om vilken typ av kost som utöver att vara hälsosam också är miljövänlig.

Forskningscentret för ekologisk förändring (REC) var i oktober medarrangör för en **kurs i biodiversitet** för 25 finländska företagsledare. I kursen deltog bland andra ledare för storföretag (bl.a. de verkställande direktörerna för Metso och Fortum). Övriga medarrangörer var Parkgatan 4, Climate Leadership Coalition och Miljökunskapsforumet. Målet var att sprida information om biodiversitet till företagsledare och inspirera dem att beakta den i företagets strategi.

Naturhistoriska museets representanter deltog i **beredningen av den nya naturvårdslagen**. De bidrog med sin specialkompetens bland annat i fråga om ekologisk kompensation, miljöfostran, metoder för att mildra klimatförändringens effekter och hantering av naturdata för att förbättra naturskyddet.

VI UTVECKLADE SAMARBETSMODELLER FÖR VÅRA PARTNER

Vi publicerade en **handbok om företagssamarbete** för forskare. Den ger forskarna råd om att börja samarbeta med företag. Utöver handboken producerades också verktyg och arbetsunderlag till stöd för samarbetet.

Samarbetspartner för programmet **HELSUS Co-Creation Lab**, som ordnades för tredje gången, var 2022–2023 Helen, Valmet, Metsä Group, Helsingforsregionens miljötjänster HRM och Helsingfors universitet. I Co-Creation Lab antar magisterstudenter hållbarhetsutmaningar från samarbetspartner och skriver sin magisteravhandling om ett av de teman som utvecklats under processen. Målet är att föra samman verkliga hållbarhetsproblem och framtida experter. Åren 2022–2023 var ämnen för avhandlingarna till exempel hållbara och rättvisa energiomställningar, framtidens maskiner och högskolornas roll i hållbarhetsomställningen.

Vi utvecklade och pilottestade en modell för avhandlingar som skrivs i samarbete med andra, **Gradumakery**. Målet för Gradumakery är att göra det lättare att beställa ett examensarbete, göra samarbetet mellan parterna (studenten, företaget, utbildningsprogrammet) smidigare genom en faciliterad process och öka studenternas kontakter till arbetslivet genom verkliga utmaningar i arbetet.

FRÄMJANDET AV HÅLLBARHET OCH INNOVATIONER GÅR HAND I HAND

Helsinki Incubators kuvös- och förinkubatorprogram

fortsatte sin verksamhet, och intresset för programmen ökade. Till exempel för förinkubatorprogrammet Circulator kom det in 40 ansökningar, vilket innebär en betydande förbättring jämfört med året innan. Deltagarteamen i kuvöserna lyckades också bättre än sina föregångare med att skaffa partner, kunder och investerare. Under de första 18 månaderna hade Helsinki Incubators program gett upphov till nästan **60 företag**, av dem omkring en tredjedel med hållbarhetstema.

Campus Vik siktar på att bli ett världskänt innovationscentrum. Lösningar söks på campus bland annat inom hållbar användning av naturresurser och cirkulär ekonomi. Läs mer om innovationsverksamheten på Campus Vik på universitetets [webbplats](#).

Helsinki Think Company firade sitt tioårsjubileum på hösten. Jubileumsåret startades med talarevenemanget Miten maailmaa muutetaan i Tankehörnan med bland andra president Tarja Halonen som talare. Det 2023 bildade Think Company har sporrat studenter och forskare vid Helsingfors universitet till företagarskap till exempel genom att ordna evenemang och företagarsprogram. I flaggskeppsprogrammet 4UNI har det redan i många år tagits fram lösningar och företagsidéer till exempel för att minska matsvinn och hatretorik och förbättra Östersjöns tillstånd.

Innovationer med hållbarhetstema

Helsingfors universitets fonder investerade i två företag i **företagarprogrammet HELSEED**. Stöd utdelades till **Mäslä Oy**, som producerar fullkornsknäckebröd av de inhemska småbryggeriernas överlopskorn, samt till **Three Mushketeers Oy**, vars företagsidé baserar sig på ett svampmjöl som ger vegetariska rätter bättre smak. Målet för företagarprogrammet HELSEED för studenter är att uppmuntra studenterna att utveckla sina idéer till uppstarts företag. Målet är också att stödja befintliga uppstarts företag i att utveckla verksamheten.

Projektet **Food Futures**, som Helsingfors universitet, Aalto-universitetet och TX Oy utvecklat i samarbete, och Unicafe slog samman sina krafter för att ta fram en applikation i ett pilotprojekt. Via applikationen belönades kundernas ansvarsfulla matval med gratis kaffe på UniCafe. Applikationen gör det möjligt att bland annat läsa dagens lunchtjänst, jämföra de olika alternativens miljöpåverkan och studera hållbarheten av den egna mathistorien.

På **Slush**, storeevenemanget inom uppstartsfältet, presenterade vi forskningsbaserade lösningar som exempelvis svarar på utmaningar inom hälso- och sjukvården och energiekonomin. Forskningsbaserade innovationer lyftes fram också i startup-tävlingen Slush 100 där en av de 20 deltagarna att tävla om en investering om en miljon euro var uppstartsföretaget Ample som fått sin start i universitetets kuvösprogram och som utvecklar en ny plattform för den offentliga debatten. Ample strävar bland annat efter att stärka uppskattningen av akademisk kunskap och motarbeta spridningen av felaktig information i samhället.

➤ FRÄMJANDE AV INTERNATIONELLT SAMARBETE

Vi deltog aktivt i **nätverket Una Europas verksamhet**. Som en del av gruppen Sustainability and Climate Protection Task Force publicerade vi anvisningar om hållbarhetsledning och delaktiggörande för högskolor. Vi ordnade också Una Europas årliga studentkongress. I kongressen deltog 64 studenter från elva europeiska universitet.

Helsingfors universitets Rättsstatscentrum arbetar i samarbete med ett antal universitet, centret för juridiska och rättsliga ärenden samt FN:s organisation UNODC i Moçambique. Syftet med samarbetet är att främja mänskliga rättigheter och demokrati samt motarbeta korruption. Läs mer om samarbetet på finska på universitetets [webbplats](#).

VI SATSAR PÅ VETENSKAPSFOSTRAN

I våra **LUMA-vetenskapsklasser** får deltagarna i grupperna bekanta sig med forskning och studier inom de matematisk-naturvetenskapliga områdena. Vetenskapsklasserna lånar också ut undervisningsspel, instrument och annan utrustning till lärare. Exempelvis GPS-utrustning, en vattenanalysator och en portfölj för kolträdsanalys lånas ut. År 2023 besöktes vetenskapsklasserna av 380 grupper och 8 249 elever/studenter, varav 3 305 gymnasister.

Agrikultur-forstvetenskapliga fakultetens första **vetenskapsläger för barn, "Ruon jäljillä"**, var en succé. Lägret arrangerades i samarbete med baljväxtprojektet Leg4Life, och totalt deltog 20 barn. På lägret fick barnen lära sig om mat och hur den produceras ur många olika perspektiv. Barnen besökte bland annat växthus och ladugården på Viks försöksgård.

I workshopen **Min dag som läkare** för hela familjen i Tankehörnan fick besökarna bekanta sig bland annat med betydelsen av människors, djurarters och miljöns gemensamma hälsa genom illustrerande aktiviteter och göra hälsokontroller på mjukisdjur under Nalledoktors vägledning.

Forskningsstationerna som en del av vetenskapsfostran

Applikationen Kilpisjärvi Science Trails, som universitetet producerade för Kilpisjärvi kommun, publicerades i juni. Den avgiftsfria applikationen låter turisten kika in bakom landskapet genom fascinerande vetenskapsinnehåll. De digitala vetenskapslederna erbjuder multidisciplinärt innehåll för utflykter till 34 kontrollpunkter på svenska, finska och engelska. De digitala lederna gör det möjligt att sprida forskningsbaserad kunskap till allmänheten på ett nytt sätt.

Tvärminne zoologiska station ordnade bland annat ett forskningsläger för barn och havsforskningsworkshoppar för familjer. Forskningsstationen ordnade också i samarbete med John Nurminens stiftelse och Konstnärsgillet i Helsingfors två konstworkshoppar för vuxna och barn med tema Okända Östersjön.

➤ DET 100-ÅRIGA NATURHISTORISKA MUSEET VÄCKTE REKORDINTRESSE

Naturhistoriska museets (Luomus) miljö- och vetenskapsfostran har som mål att öka naturkännedomen och intresset för naturen samt väcka ansvar för miljön.

Hundraårsjubileet till ära presenterade museet ett flertal nya initiativ. Höjdpunkten var jubileumsutställningen "Juhlat metsässä" (fest i skogen), särskilt planerad för barn. Som ett nytt programmoment erbjöds guidade rundturer i museets källare med omfattande samlingar av insekter och djur utställda. Rundturerna besöktes mest av skolelever på årsklasserna 1 till 6 och näst mest av vuxna.

Nästan

280 000

besökare

Över

12 000

personer deltog i de guidade rundturerna

Över **50** miljoner

naturobservationer i Finlands Artdatacenter, som upprätthålls av Luomus

Våra framsteg i åtgärderna inom området **samhällsverkan** i universitetets hållbarhets- och ansvarsprogram:

EXEMPEL PÅ VIKTIGASTE ÅTGÄRDER	STATUS	MÅLSATT TIDSPLAN	
Forskningsbaserad kunskap i beslutsfattandet			
Vi stöder beslutsfattandet och den offentliga debatten samt främjar en samhällelig utveckling som grundar sig på forskningsbaserad kunskap. Tillsammans med Aalto-universitetet ordnar vi årligen evenemanget Sustainability Science Days, Finlands största konferens inom hållbarhetsvetenskap.	▲	2022-2024	
Vi stöder de nationella rådgivande vetenskapliga panelernas roll. Samordningsansvar för Expertpanelen för hållbar utveckling 2021-2022. Samordning av kommunikationen mellan Finlands klimatpanel och Finlands naturpanel.	▲		
Vi främjar samarbetet med Helsingfors stad. Den verksamhet vid stadsforskningsinstitutet Urbaria som har direkta effekter kommer att ha ett starkt fokus på teman inom hållbarhet och ansvar under 2022-2024. Den del av Urbarias verksamhet som innefattar evenemang inom Direct Dialogue-serien, coaching inom vetenskap och forskning samt forskningssamtal som Stadsakademins strategiska ledningsgrupp ordnar för ledare kommer att rikta in sig på hållbarhetstemat och på att främja dess inverkan under 2022-2024.	▶		
Vi strävar efter att lyfta fram hållbarhet och ansvar i all kommunikation vid universitetet.	▶		
Ansvarsfulla partnerskap			
Vi uppdaterar våra etiska riktlinjer för företagssamarbete. Vi utarbetar anvisningar och eventuellt även formulär för utvärdering av de samarbetspartner som deltar i forskning.	▲	2022	
Vi beaktar hållbarhets- och ansvarsfrågor i allt högre grad när vi granskar internationella samarbets-kandidater och analyserar strategierna hos eventuella medelanskaffningspartner.	▶	2022-2024	
Vi förbättrar riskbedömningen och riskhanteringen i internationellt samarbete.	▶	Start 2022	
Vi försäkrar oss om att universitetets evenemang är i linje med FN:s mål för hållbar utveckling. Vi utarbetar en gemensam handbok för universitetet med anvisningar och konkreta exempel som beskriver hur hållbara evenemang kan ordnas vid universitetet eller av universitetssamfundet.	▶	Juni 2023	
Vi främjar studenternas och forskarsamhällets företagarfärdigheter genom Helsinki Think Company. Tyngdpunkten ligger på att påverka i aktuella samhällsfrågor och utveckla lösningar på betydande problem med hjälp av de möjligheter som företagsverksamhet kan erbjuda. Vi stöder hållbarhets-omställningen i samhället genom företagsinkubatorverksamhet på campus.	▶	2022-2024	
Nationellt och internationellt samarbete			
Vi medverkar aktivt i nätverket Finn-ARMA och Unifis hållbarhetsgrupper samt i olika internationella nätverk (bl.a. IUCA, SDSN-nätverket för norra Europa). Vi arbetar aktivt för hållbarhet och ansvar inom internationella nätverk såsom LERU och UNA Europa.	▲	2022-2024	

- ▲ Genomfört
- ▶ Framskrider enligt plan
- ▼ Hittills inte förts vidare

VI PÅVERKAR GENOM VÅRA VAL I VARDAGEN

Som en gemenskap på 40 000 personer och som en stor fastighetsägare och hyresvärd har vi möjligheter och makt att påverka genom de val vi gör i vår dagliga verksamhet. Vi vill vara en föregångare och ett föredöme för andra och främja hållbarhet och ansvar i våra dagliga val i stor skala, på både organisations-, samhälls- och individnivå. Vi främjar hållbara och ansvarsfulla åtgärder i vardagen genom fem utvalda prioriteringar.

DAGLIG VERKSAMHET

PRIORITERINGAR 2022–2024

- Koldioxidneutralitet
- Biologisk mångfald och cirkulär ekonomi
- Hållbara upphandlingar
- Ansvarsfulla placeringar
- Jämställdhet och mångfald
- Välbefinnande och deltagande

Vi främjade hållbarhet och ansvar i den dagliga verksamheten huvudsakligen enligt plan och slutförde flera åtgärder före utgången av året. Som en del av temaåret för ansvarsfull interaktion ordnade vi till exempel evenemang och utbildningar och publicerade anvisningar för ansvarsfull interaktion.

Åtgärder inom programmet för hållbarhet och ansvar preciserades i färdplanen för ett koldioxidneutralt Helsingfors universitet 2030, som slutfördes på våren. Arbetet för koldioxidneutralitet följs som en separat helhet, och i denna översikt lyfter vi fram exempel ur det arbete som gjorts.

Utredningen av tillgängliga rutter senarelades återigen och ska enligt planerna påbörjas under år 2024. Allt som allt hade 15 av de totalt 39 åtgärderna slutförts före utgången av året.

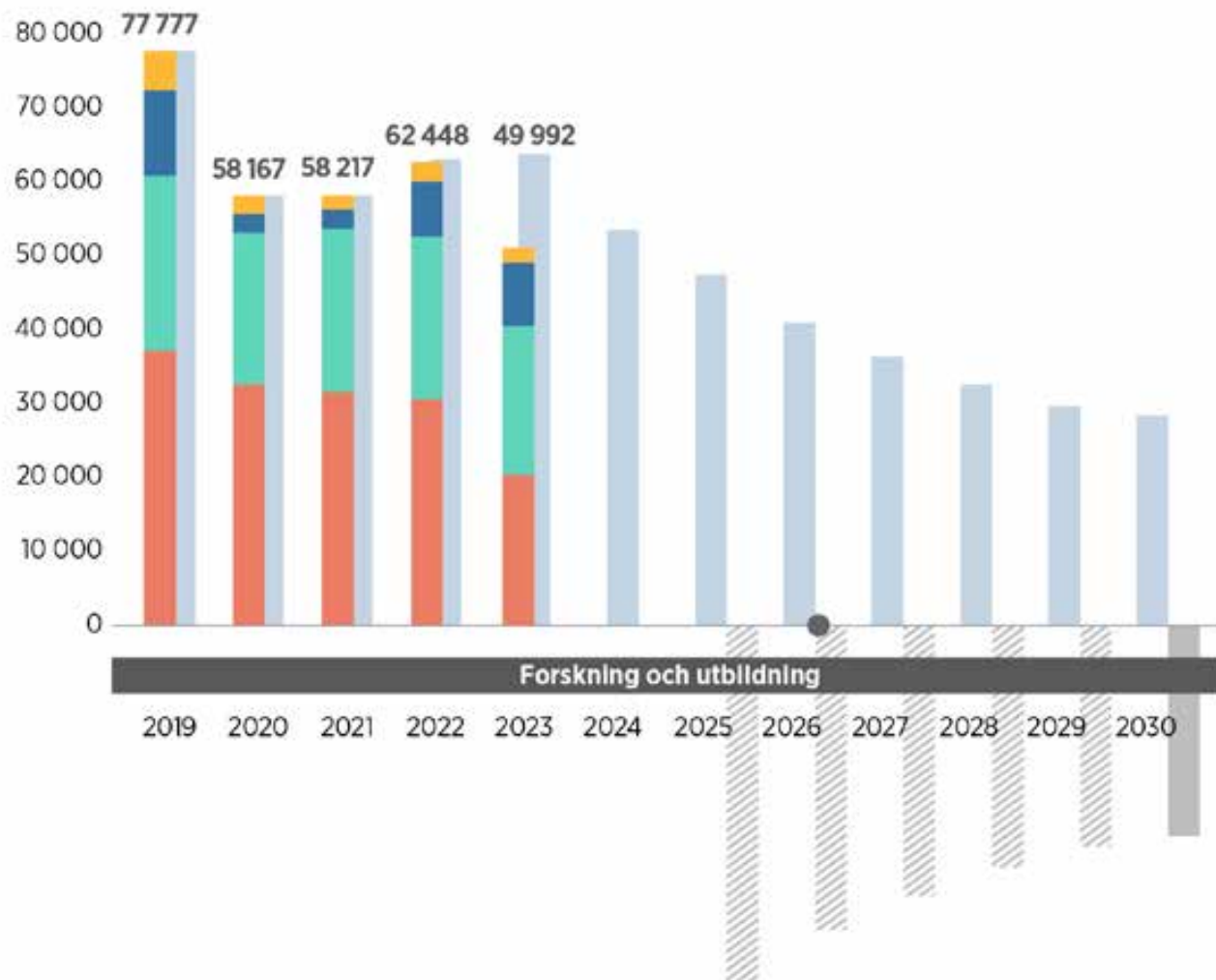
Framstegen i de åtgärder som berör den dagliga verksamheten beskrivs närmare i tabellen på sidan 65 i översikten.

VI STAKADE UT RIKTLINJER FÖR KLIMATARBETET

Vi publicerade planen för ett koldioxid neutralt Helsingfors universitet 2030

I samband med beredningen av färdplanen fastställdes sättet att beräkna universitetets koldioxidavtryck, också det faktiska, och beräknades universitetets koldioxidavtryck för åren 2019, 2020 och 2021. I planen är åtgärderna indelade i fyra kategorier: koldioxidneutrala lokaler, hållbara upphandlingar, utsläppsnåla resor och hållbara matvanor. För varje kategori har en plan för utsläppsminskning utarbetats. Universitetets koldioxidavtryck beräknas framöver årligen och åtgärderna följs upp av universitetets interna samordningsgrupp för klimatarbete.

	2019	2020	2021	2022	2023
Mat	5 429	2 491	1 927	2 557	2 252
Resor	11 530	2 572	2 627	7 358	8 386
Upphandlingar	23 670	20 526	22 081	22 173	20 085
Lokaler	37 148	32 578	31 582	30 360	19 269

- Mål
- ▨ Undersökning av kompensationer
- Kompensation
- Granskningspunkt för framstegen mot målet för utsläppsminskningar

Bild 5. Helsingfors universitets färd mot koldioxidneutralitet

VÅRT KOLDIOXIDAVTRYCK MINSKADE

Minskningen av utsläppen jämfört med år 2022 berodde främst på att universitetet köpt in koldioxidneutral el, för vars kärnkraftsproducerade del vi skaffade ursprungsgarantier. Universitetet gjorde upphandlingar främst av leverantörer som åtagit sig att verka utsläppsnålt. Under året beredde vi även nya reseanvisningar och en serveringsrekommendation med målet att minska koldioxidavtrycket från resor och mat. Restaurangaktörerna satsade också på att minska koldioxidavtrycket av luncher och serveringar och erbjuda hållbara alternativ. Till exempel på Unicafe-restaurangerna utgjorde andelen veganska och vegetariska luncher **48 procent** av alla luncher.

Universitetets koldioxidavtryck beräknas enligt GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol), och i beräkningarna beaktas inte enbart direkta utsläpp (Scope 1) och utsläpp från köpt energi (Scope 2) utan även indirekta utsläpp (Scope 3), såsom resor och upphandlingar.

År 2023 var Helsingfors universitets koldioxidavtryck

49 992 tCO₂e

- Lokaler 38,5 %
- Upphandlingar 40 %
- Resor 17 %
- Mat 4,5 %

- **Scope 1 1 599 tCO₂e**
Omfattar egna direkta utsläpp. Hit räknas utsläpp från egna fordon och egen energiproduktion.
- **Scope 2 13 613 tCO₂e**
Utsläpp från köpt energi. Störst andel i den här kategorin har utsläpp som orsakas av produktionen av el och fjärrvärme.
- **Scope 3 34 780 tCO₂e**
I värdekedjan uppstår även andra än utsläpp från energin. Den här kategorin omfattar resor, upphandlingar, mat och underhåll av lokaler.

Bild 6. Koldioxidavtrycket 2023 per utsläppskategori

Bild 7. Koldioxidavtrycket 2023 presenterat enligt GHG-protokollet

DEN TOTALA ENERGIFÖRBRUKNINGEN SJÖNK MEDAN VATTENFÖRBRUKNINGEN ÖKADE BETYDLIGT

I universitetets fastigheter genomförs årligen projekt som syftar till att förbättra energieffektiviteten. Under uppvärmingssäsongen 2023 justerades värmen i kontorslokalerna ner som en fortsättning av den landsomfattande kampanjen "Snäppet lägre" föregående år. Också avkylningen i kontorslokalerna under sommarperioden minskades.

Det producerades sammanlagt 4 470,5 MWh förnybar el- och värmeenergi under året, vilket motsvarar omkring **2,5 procent** av hela byggnadsbeståndets energiförbrukning. Målet är att höja siffran till 10 procent. År 2023 färdigställdes solenergi- och jordvärmesystemen i forskarbostäderna vid Tvärminne biologiska station och nybygget i Hyytiälä. Under året genomfördes åtgärder som förbättrade energieffektiviteten i universitetslokalerna till en omfattning av 45 MWh.

- **Den totala energiförbrukningen sjönk med 0,5 %** jämfört med år 2022.
- **Vattenförbrukningen ökade med 11,9 %** jämfört med år 2022. Detta förklaras av att universitetets personal och studenter återvände till campus efter pandemiåren.
- **Värmeförbrukningen ökade med 5,4 %** jämfört med år 2022. Ökningen förklaras av den kallare vintern jämfört med året innan.
- **Elförbrukningen sjönk med 1,8 %** jämfört med år 2022.

UTVECKLINGEN AV AVFALLSMÄNGDEN

- Universitetets personal och studenter återvinner och sorterar själva sitt avfall efter sorteringsmöjligheterna. Avfallsmängden följs årligen upp enligt avfallskomponent. De olika avfallskomponenterna är åtta.
- År 2023 uppstod sammanlagt **2 384 ton** avfall i Helsingfors universitets fastigheter och lokaler. Största delen av avfallet, **1 576 ton**, kommer från lokalerna.
- Största delen av lokalernas avfall består av blandat avfall. År 2023 minskade mängden pappersavfall, men plast- och bioavfallet ökade. Totalt sett ökade mängden avfall från lokalerna med 5 procent jämfört med år 2022. När universitetets fastigheter räknas med sjönk den totala avfallsmängden med 1,2 procent jämfört med år 2022.
- Vi strävar efter att återvinna avfallet så långt som möjligt. Andelen av avfall som återvinns är nästan 100 procent. Som material utnyttjas 56 procent och som energi 44 procent. Återvinningsgraden år 2023 var 56 procent.

Total mängd avfall i lokalerna			
	2023	2022	2021
Blandavfall	685	668	422
Bioavfall	479	397	224
Papper	102	133	146
Kartong och papp	194	190	84
Glas	32	31	16
Metall	38	37	17
Energiavfall	8	14	16
Plast	38	29	21
Totalt	1576	1499	946

UTVECKLING AV LÖSNINGAR INOM CIRKULÄR EKONOMI

Vi fortsatte projektet med att utveckla möjligheterna att sortera avfall i kontorslokalerna, entréhallarna och pausrummen som inleddes år 2021, och antalet sorteringsställen utökades särskilt i entréhallarna. Inom ramen för projektet har insamlingsbehållare skaffats till över 40 platser, och en plan för en utökning av sorteringsställena utarbetades för år 2024.

Möbler som tagits ur bruk är den största enskilda avfallskomponent vars effektiva interna återvinning och försäljning för återbruk vi aktivt har utvecklat.

Vi införde Irtaimistorekisteri.fi som verktyg för möbelteamet på HY247 och för externa planerare. I registret beskrivs och registreras möbler som är tillgängliga och kan placeras i nya lokaler. Med hjälp av registret kan planerarna reservera möbler för de lokaler som de planerar. Om ett föremål inte hittar en ny lokal kan det överföras till webbplatsen Kiertonet.fi för försäljning.

Via Kiertonet sålde vi år 2023 totalt **687 möbler** eller möbelhelheter, och försäljningen uppgick till totalt 99 171 euro. Sedan 2017 har **2 886** objekt sålts via Kiertonet för **442 463 euro**. Största delen av objekten var möbler. Utöver dessa siffror har utrustning och möbler även sålts via Helsingfors stads klusterprogram för cirkulär ekonomi.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sålda möbler eller möbelhelheter (st.)	154	101	68	14	669	1193	687
Försäljning (€)	5 128	12 875	3 503	595	126 812	194 369	99 171

IT-CENTRET SATSAR PÅ CIRKULÄR EKONOMI

Helsingfors universitets IT-center har redan sedan 2019 haft en centraliserad återvinningstjänst för ansvarsfull återvinning och utträngning av it-utrustning. Centret samlar och sorterar utrustning som ska återvinnas antingen på andrahandsmarknaden eller som råmaterial.

- På andrahandsmarknaden hamnade 2 596 maskiner medan 1 333 blev råmaterial.
- Centret erbjuder universitetspersonalen möjlighet att kortvarigt låna bärbara datorer.
- I It-centrets konkurrensutsättningar beaktar universitetet de aspekter inom ramen för hållbarhet och ansvar som anknyter till miljö, sociala frågor och ekonomi i så stor utsträckning som möjligt genom att anlita statens enhet för samordnad upphandling Hansels tjänster.

IT-CENTRET är en fristående institution vid Helsingfors universitet, som centraliserat tillhandahåller största delen av universitetets gemensamma it-tjänster. Enheten, som har funnits vid universitetet i mer än 60 år, sysselsätter cirka 200 personer i olika stöd- och expertuppgifter.

➤ HÅLLBARHETS- OCH ANSVARSMÅLEN EN INTEGRERAD DEL AV FASTIGHETSPROJEKTEN

- ◆ Vid Hyytiälä forststation restes en helt ny slags träbyggnad där hållbarhet är en central utgångspunkt i planeringen. Huset är planerat så att det ska hålla i minst 150 år. Den nya byggnaden fungerar också som ett så kallat Living Lab, ett utrymme som gör det möjligt att mångvetenskapligt forska om och undervisa i den byggda miljöns hållbarhets-, klimat- och hälsoeffekter.
- ◆ Ett antal av universitetets byggnader i Brunakärr som nått slutet av sin livscykel började rivras i april. Vi satte upp som mål att återvinna **90 procent** av byggmaterialet. Universitetet deltog i Helsingfors stads klusterprogram för cirkulär ekonomi med målet att främja innovations- och affärsverksamhet som stöder cirkulär ekonomi samt klimatmål.
- ◆ Renoveringen av universitetets huvudbyggnad slutfördes. Renoveringsprojektet hade särskilt fokus på förbättrad tillgänglighet, inomhusluft och säkerhet.
- ◆ Naturvetenskapsgymnasiet, som beaktar målen för cirkulär ekonomi och koldioxidneutralitet, färdigställdes på Campus Gumtäkt. I planeringen av gymnasiet var ett av målen ett så litet koldioxidavtryck som möjligt. Materialåtervinning beaktades bland annat så att granitplattorna framför ytterdörren togs från innergården av universitetets huvudbyggnad.

VI FORTSATTE ATT FRÄMJA ARBETET MED BIOLOGISK MÅNGFALD GENOM ATT DELAKTIGGÖRA ALLA VID UNIVERSITETET

Vi anlade två nya ängsområden i Campus Vik. Vi ordnade också ängspromenader för intresserade.

Under året ordnades nio morgonträffar med temat biologisk mångfald för hela universitetet. Vid evenemangen hördes presentationer av universitetets egna forskare och studenter samt inbjudna experter.

Vi ordnade en planeringsworkshop om kartläggning av ekosystemtjänsterna och naturkapitalet för alla vid universitetet. I workshoppen deltog undervisnings- och forskningspersonal, Universitetsservicens experter och studenter. Kartläggningen genomförs under ledning av forskare under 2024 med metoder som delaktiggör alla vid universitetet.

2 1 9

nya ängsområden i Campus Vik

ängsområde på Naturhistoriska museets gård

morgonträffar med temat biologisk mångfald för hela universitetet

Marianna Lindy

VI FRÄMJADE JÄMSTÄLLDHET, INKLUDERING OCH LIKABEHANDLING PÅ BRED FRONT

VI ORDNADE

många olika evenemang och utbildningar inom ramen för temaåret Ansvarsfull växelverkan vid universitetet. Temat behandlades till exempel genom metoder hämtade ur teater under ledning av Theatre Works samt i chefsutbildningar. Vårt bibliotek utarbetade också tillsammans med alla vid universitetet principer för tryggare rum.

VI BILDADE

tre temagrupper under Jämställdhets- och likabehandlingskommittén för att främja jämställdhets- och likabehandlingsarbetet. Temagrupperna är Jämställdhet, Tillgänglighet samt Verksamhetskultur och mångfald.

VI FINANSIERADE

gemensamma inkluderingsfrämjande evenemang för hela universitetet. Med hjälp av finansieringen ordnades en evenemangsserie som inspirerades av studenternas och personalens respons där de önskade få praktisk utbildning och verktyg för att skapa inkluderande arbets- och studieförhållanden i universitetets vardag. Vid evenemangen behandlades till exempel teman kring positionalitet, identitet och makt, inkludering av personer med funktionsnedsättning vid universitetet samt antirasistisk dialog som pedagogisk metod.

VI GAV PRIS

för främjande av samarbete och arbete för välbefinnande, jämställdhet och likabehandling. Det årligen utdelade Maikki Friberg-priset för jämställdhet och likabehandling tilldelades nätverket AfriStadi som arbetar med Afrikaforskning. Arbetsgemenskapspriset gick till Hästsjukhuset vid universitetet och till veterinärerna vid smådjursjukhusets jour- och intensivvårdsenhet.

VI DELTOG

i prideveckan. Programmet omfattade bland annat ett evenemang om LGBTQI+-rättigheter, ett Pride-café i biblioteket i Kajsahuset, deltagande i prideparaden samt regnbågsflaggning på campus.

VI PRODUCERADE

I ett projekt för utveckling av verksamhetskulturen som slutfördes i slutet av året tog vi fram bland annat en ordlista över de olika grupperna vid universitetet, riktlinjer för en språkmedveten vardag vid universitetet och utbildningsmaterial för att stödja chefernas arbete med att utveckla verksamhetskulturen och samhörigheten i det egna teamet.

➤ ÅTGÄRDER FÖR ATT FRÄMJA STUDENTERNAS VÄLBEFINNANDE

Det 2021 inledda **Utvecklingsprojektet för handledning och välbefinnande bland studerande** avslutades. I projektet klargjordes handledningsprocessen som helhet, ökades stödet för studenternas välbefinnande och utvecklades nya former av lågröskelstöd. Projektet har gett upphov till bland annat en självstudiekurs för utveckling av handledande lärares handledningskompetens samt studenthandledningens och studentrådgivningens tjänstebeskrivningar.

År 2023 ordnade vi evenemang för välbefinnande, ökade utbildningen för och stödet till handledande lärare samt ordnade kurser till stöd för studenternas välbefinnande och studieintresse. Vi startade också en rådgivningstjänst för internationella examensstuderande.

Aplock ur Undervisnings- och studentservicens nyckeltal 2023:

3319 rådgivningstillfällen hos studierådgivare med tidsbokning

1 000 individuella vägledningstillfällen hos studiepsykolog

747 individuella vägledningstillfällen med studiehandledare

280 individuella vägledningstillfällen med karriärvägledare

VI VILL VARA EN ANSVARSFULL ARBETSGIVARE

Universitetet medverkar i arbetsgivarpoolen i projektet Romako som främjar sysselsättningen av den romska befolkningen. Vi anslöt oss till poolen eftersom vi vill delta i att främja att alla arbetssökande ska stå på samma linje.

Vid universitetet inledde ett rekordstort antal på 23 praktikanter sin praktikperiod via praktikprogrammet för internationella magisterstudenter. Programmet ordnades för sjätte gången. Praktikprogrammet är ett sätt att utveckla jämlikheten och mångfalden i arbetslivet och hjälpa internationella studenter att komma in på den finska arbetsmarknaden.

PERSONALENS VÄLBEFINNANDE

- Under vintern och sommaren färdades universitetets personal totalt över **206 000 km** i kilometertävlingarna. Samtidigt minskades koldioxidutsläppen med **36 064 kg**.

Kilometertävlingar (vinter + sommar)

År	Kilometer totalt	Co ₂ (kg) besparing
2021	170 058,8	29 757
2022	149 964,5	26 242
2023	206 101,4	36 064

- **Försöket med kontorshundar** vid Veterinärmedicinska fakulteten syftade till att öka personalens välbefinnande. Försöket genomfördes enligt principen Gemensam hälsa – One Health, med god planering och med beaktande av de olika parternas behov och åsikter.
- Vi firade **universitetets årsdag** med evenemanget Tillsammans till universitetet. Personalen fick tillsammans med sina närstående njuta av ett brett programutbud som också organiserades av universitetspersonal.
- It-centret avtalade om **nya handlingsmodeller för att använda sina lokaler** och principerna för hybridarbete genom samstyrning och diskussioner. Målet med försöket var bland annat att öka meningsfullheten och trivseln i arbetet genom att ge personalen bredare beslutanderätt än tidigare över användningen av lokalerna.
- Vi erbjöd våra forskare **stöd vid eventuella trakasseri-situationer i sociala medier**. Universitetet har särskilda anvisningar om riktade och andra trakasserier i sociala medier.

Veikko Somerpuro

Veikko Somerpuro

➤ ANSVARFULLA PLACERINGAR GAV RESULTAT

Vår placeringsverksamhet styrs av de principer för ansvarfulla placeringar som universitetets styrelse godkänt. Placeringsstrategin bygger på akademisk forskning, och dess hörnstenar är diversifiering, låga kostnader och att stävja klimatförändringen. Med ansvarsfullhet avser vi ansvar för såväl universitetets ekonomi som samhället och miljön i större utsträckning.

Avkastningen från placeringsverksamheten 2023 var **+13,5 procent** och den genomsnittliga årsavkastningen har varit +11,6 procent från ingången av år 2019. Vi har avvecklat placeringarna i producenter av fossila bränslen år 2020, och vi strävar efter en koldioxidneutral placeringsportfölj senast 2030. Koldioxidavtrycket av universitetets företag var cirka hälften av jämförelseföretagens vid utgången av 2023.

Läs mer i vår [placeringsrapport 2023](#) (på engelska).

CASE

På Porthanias gård byggdes för sommaren upp ett pop-up-växthus, **Galleria Kasvihuone**, ett gemensamt rum för alla och ett centrum för experimenterande stadskonst. Galleria Kasvihuone skapades som en del av ett stadskonstprojekt som leds av geografidoktorand Lauri Jäntti och ekologkonstnär, konstpedagog Maarit Myllynen och som erbjuder ett rum för försök inom stadskonst. Det centrala konstinnehållet i utrymmet var en installation med en diskussionskoja som slumpmässigt förde samman människor. Installationen planerades och genomfördes i samarbete med eleverna på årskurs 8 vid Käpylän Yhtenäiskoulu.

Inka Sankari

➤ NATIONALBIBLIOTEKETS VERKSAMHET STÖDER HÅLLBAR UTVECKLING

Vid Nationalbiblioteket var år 2023 ett år av hållbarhetstänk och kompetensutveckling. Biblioteket ordnade workshoppar om hållbar utveckling, vilket betydligt ökade förståelsen av hållbarhets- och ansvarsfrämjande i det egna arbetet. Också kompetensen om effekterna av det digitala på klimatet ökades genom informella träffar med diskussioner om hållbar informations- och kommunikationsteknik (Green ICT) ur olika perspektiv.

Den finska bibliotekssektorns idéer om möjligheterna och behovet av samarbete för att främja hållbarhet kartlades vid Biblioteksstäderna ordnade av Nationalbiblioteket. Evenemanget för samman bibliotekspersonal från hela Finland. År 2023 deltog Nationalbiblioteket också i Europeiska kommissionens dialog Voices of Culture som strävade efter att hitta vägar för att göra kultursektorns röst bättre hörd i den europeiska klimat- och miljöpolitiken.

Bland Nationalbibliotekets pågående projekt främjar projektet ”Stöd för samiska språk i digitala tjänster” språklig jämlikhet.

Våra framsteg i åtgärderna inom området för **daglig verksamhet** i universitetets hållbarhets- och ansvarsprogram:

EXEMPEL PÅ VIKTIGASTE ÅTGÄRDER	STATUS	MÅLSATT TIDSPLAN	
Koldioxidneutralitet			
Vi utarbetar universitetets färdplan för koldioxidneutralitet. I färdplanen definierar vi delmål och förslag till åtgärder för att minska och kompensera klimatutsläppen från olika verksamheter så att vi kan bli koldioxidneutrala senast 2030.	▲	Januari 2023	
Vi börjar följa upp våra koldioxidutsläpp på ett heltäckande sätt. Rapporteringen av koldioxidutsläpp i samband med universitetets upphandlingar utvecklas så att utsläppen följs upp enligt upphandlingsklass. Vi kommer också att fortlöpande följa upp leverantörernas rapporter. I avtalsleverantörernas rapporter följer vi upp koldioxidutsläpp, återvinning, energiförbrukning och andra indikatorer.	▶	Senast slutet av 2022	
Vi ökar andelen koldioxidneutral fjärrvärme.	▼		
Vi ökar produktionen av förnybar energi i universitets fastigheter. År 2025 kommer minst 5 % av energin som används i universitetets byggnader att produceras på plats med förnybara metoder (utgångsnivå: 1,5 %).	▶		
Vi vidtar konkreta åtgärder för att spara energi. Vårt mål är att minska energi- och vattenförbrukningen i de byggnader som universitetet använder med 10 % från 2014 år 2025.	▶		
Värmeläckagen i våra fastigheter lokaliseras med värmekameror och läckagen åtgärdas. Därefter utreder vi åtgärdernas inverkan på uppvärmningens energiförbrukning. Termograferingen planeras campusspecifikt.	▶		
Vi granskar principerna för energianvändningens uppföljning och strävar efter att ge användarna tillgång till uppföljningsrapporter i realtid.	▲	2022-2024	
Vi mäter temperaturerna i fastigheterna och minskar skillnaden mellan inomhus- och utomhustemperaturer.	▶		
Vi börjar använda AV-utrustningens energibesparande funktioner (automatisk avstängning) och förlänger apparaternas livscykel genom tekniska lösningar (laserljuskällor för projektorer).	▶		
Vi stöder koldioxidneutrala arbetsresor genom att förbättra möjligheterna till cykling och öka antalet laddningsstationer för elbilar. När vi skaffar transportmedel överväger vi alternativa bränslen (gas och el) och strävar efter att minimera miljöpåverkan med hänsyn till transportmedlens storlek och effektivitet.	▶		
Vi effektiviserar lokalanvändningen och minskar personalens arbetsresor genom att tillämpa modellen för hybridarbete. För att minska antalet resor i anslutning till rekrytering genomför vi bland annat arbetsintervjuer, undervisningsprov och besök på distans med hjälp av digitala verktyg.	▲	2022	
Vi utarbetar en färdplan för koldioxidsnålt byggande.	▶	Januari 2024	

- ▲ Genomfört
- ▶ Framskrider enligt plan
- ▼ Hittills inte förts vidare

EXEMPEL PÅ VIKTIGASTE ÅTGÄRDER	STATUS	MÅLSATT TIDSPLAN	
Biologisk mångfald och cirkulär ekonomi			
Vi genomför en undersökning av naturkapitalet och ekosystemtjänsterna på universitetets fyra campus. Samtidigt sammanställer vi föreslagna åtgärder för att främja den biologiska mångfalden på campusens grönområden och för att minimera skador på naturen.	▶	Januari 2025	
Vi utarbetar anvisningar/modellkriterier för hållbart byggande. Vi sätter upp återvinningsmål för varje byggprojekt.	▶	Senast januari 2025	
Vi främjar återanvändning genom att införa ett system för att återanvända begagnad utrustning (t.ex. laborieutrustning) Samma system kan användas för att informera om överflödigt utrustning på en enhet som kunde användas på en annan enhet.	▶	Senast i slutet av 2023	
Vi tar fram anvisningar för utomstående planerare och interna användare gällande möblernas livslängd och underhåll samt rekommenderade möbelmaterier. Vi rekommenderar också att utrustning och möbler som finns i lagret används i första hand. Vi återanvänder och återvinner AV-utrustning och möbler så effektivt som möjligt och söker nya försäljningskanaler.	▶	2024	
Vi utarbetar nya anvisningar för miljöansvar för fastigheter. Anvisningarna fastställer miniminivån för alla fastigheter.	▶	2023	
Vi minskar mängden blandavfall genom att sortera effektivare. Vi vidareutvecklar sorteringsmöjligheterna, uppdaterar sorteringsanvisningarna och utarbetar anvisningar om avfallskärlens storlekar och mått. Vi ordnar utbildning i sortering. Avfallshanteringens rapporter ska bli mer jämförbara.	▶	2022-2024	
Vi bidrar till att principerna för hållbar utveckling förankras i forskningslaboratoriernas dagliga verksamhet. Vi uppmunt- rar till en högre användningsgrad av laborieutrustningen och tar fram mätare för att följa upp användningen. Vi förbättrar hanteringen av forskningsutrustningens effektiva livscykel. Vi främjar införandet av hållbara tekniska lösningar. Laborierpersonal ska erbjudas utbildning i varuflöden och cirkulär ekonomi samt i ansvarsfullhet i laboratorier.	▶	Senast i slutet av 2024	
Upphandlingar			
Vi uppdaterar universitetets anvisningar för upphandling och konkurrensutsättning och betonar principerna för skälighet, hållbarhet och ansvar. Vi utarbetar anvisningar för ansvarsfull upphandling, där man betonar principen om skälighet framom nyanskaffningar.	▲	Senast i slutet av 2022	
Vid konkurrensutsättning väljer universitetet sådana leverantörer som samarbetspartner som till alla delar förbinder sig till ansvarsfull verksamhet. I upphandlingarna kräver vi koldioxidrapportering samt ett program för minskning och rapportering av koldioxidutsläpp. Vi väljer i första hand koldioxidneutrala partner som har en koldioxidneutral verksamhet eller som kompenserar för sina utsläpp.	▶	2021-2024	
Vi förutsätter att de varor och den utrustning vi köper levereras med koldioxidneutrala eller koldioxidkompenserade leveransmetoder. Energiförbrukningen används som urvalskriterium vid anskaffning av utrustning så att en lägre energiförbrukning betraktas som högre produktkvalitet. Vi köper varor och utrustning som kan återvinnas och som har lång livslängd.	▶		
Vi förbinder oss att upprätthålla vår status som Fairtrade-högskola.	▲	2022-2024	

- ▲ Genomfört
- ▶ Framskrider enligt plan
- ▼ Hittills inte förts vidare

EXEMPEL PÅ VIKTIGASTE ÅTGÄRDER	STATUS	MÅLSATT TIDSPLAN	
Ansvarsfull placeringsverksamhet			
Vi ökar våra påverkansinvesteringar. Vi placerar tillsammans med t.ex. Finnfund.	▶	2024	
Vi ökar våra startup- och spinout-investeringar. Omfattningen av och antalet nya investeringar.	▶		
Vi utarbetar en hållbarhetsrapport om våra noterade placeringar. Vi utarbetar en ny rapport om noterade placeringar tillsammans med en extern tjänsteleverantör.	▲	2022	
Vi förbättrar ansvarsrapporteringen om våra onoterade placeringar. Vi samlar in information och utarbetar en ny ansvarsrapport om våra onoterade placeringar.	▶	2023	
Vi minskar våra placeringars klimatavtryck. Vi kontakter våra fondförvaltare och omallokerar våra placeringar.	▶	2024	
Jämlikhet och mångfald			
Vi granskar universitetets språkpolicy samt anvisningarna för förebyggande av osakligt bemötande och trakasserier, samt förbättrar tillgängligheten i vår verksamhet.	▲	2022-2023	
Vår rekrytering ska bli mer tillgänglig och inkluderande. Vi inför ett nytt rekryteringssystem som bättre beaktar tillgänglighet. Recognizing International Talent kommer att ingå i vår rekrytering. Det innebär bland annat att vi strävar efter att upptäcka omedvetna fördomar och att vi granskar rekryteringsens språkkrav.	▲	2022	
Vi utreder könsrelaterat våld vid universitetet och använder resultaten för att utveckla vår verksamhet (projektet UniSAFE).	▲	2022-2023	
År 2022 sätter vi fokus på att inkludera personer med funktionsvariation genom att öka medvetenheten om ämnet, ordna utbildning och utveckla universitetets verksamhet ur ett inkluderande perspektiv.	▲	2022	
Vi ska bli bättre på att informera om tillgängliga rutter och vi utreder möjligheten att ansluta oss till stadens servicekarta.	▼	2022-2024	
Vi ökar antalet könsneutrala toaletter.	▶		
Välbefinnande och delaktighet			
Vi följer upp och förbättrar välbefinnandet systematiskt genom universitetsomfattande arbetshälsoenkäter som genomförs vartannat år. Vi utarbetar också planer för utveckling av arbetshälsan på enheterna och följer upp planernas genomförande. Ledarskap och chefsarbete utvecklas utifrån arbetshälsoenkäternas resultat.	▲	2022-2024	
Vi erbjuder utbildning i ansvarsfullt ledarskap och chefsarbete genom att erbjuda cheferna ett utbildningsprogram som stärker deras kompetens inom coaching och interaktivt ledarskap. Vi utvärderar ledarskap och chefsarbete och utnyttjar resultaten till att identifiera kommande utvecklingsområden inom ledarskap.	▲		
Som arbetsgivare tar vi ansvar för dem som har en svag position på arbetsmarknaden. Vi genomför ett sysselsättningsprogram för minoriteter. Vi anställer civiltjänstgörare och arbetslösa arbetssökande.	▲		
Vi hjälper universitetets internationella magisterstuderande att hitta jobb genom ett riktat praktikprogram. Alla våra praktikplatser är avlönade.	▲	2023-2024	
Vi stöder integreringen av internationella forskare och deras familjer med nya tjänster som erbjuds via projektet HEI LIFE, dvs. nätverk, stödmaterial och karriärsamarbete.	▲	2022	

▲ Genomfört

▶ Framskrider enligt plan

▼ Hittills inte förts vidare

PÅ VÄG MOT 2024

I denna översikt har vi genom exempel och en uppföljning av åtgärderna i Programmet för hållbarhet och ansvar presenterat Helsingfors universitets hållbarhets- och ansvarsåtgärder år 2023. Med tanke på den rikliga mängden exempel på antalet slutförda åtgärder kan vi konstatera att arbetet för att göra hållbarhet och ansvar till en integrerad del av all universitetets verksamhet har framskridit väl.

Mycket arbete återstår dock fortfarande. För att vi ska kunna nå våra strategiska hållbarhetsmål senast 2030, måste vi ständigt arbeta för dem. År 2024 är det sista genomförandeåret för det pågående Programmet för hållbarhet och ansvar. Över hälften av åtgärderna i programmet är under arbete, så det finns fortfarande mycket att göra under det sista genomförandeåret.

Samtidigt som vi håller på att slutföra det pågående programmens åtgärder har beredningen av följande program redan börjat. Följande program kommer att omfatta åren 2025–2028, och det förbereds i nära samarbete med universitetets enheter och fakulteter. Det nya programmet kommer att bygga på åtgärderna i det pågående programmet. Programmet kommer att göras till en allt mer integrerad del av universitetets genomförandeplanering.

LÄS MER OM VÅRT ARBETE FÖR HÅLLBARHET OCH ANSVAR:

[Hållbarhet och ansvar vid Helsingfors universitet](#)

[HY247:s hållbarhets- och ansvarsrapporter \(på finska\)](#)

[Institutet för hållbarhetsvetenskap HELSUS \(på finska eller engelska\)](#)

[Placeringsrapport \(på engelska\)](#)

UTVECKLINGSIDÉER OCH RESPONS

Vill du ge respons på eller utvecklingsidéer för denna rapport eller på/för Helsingfors universitets hållbarhets- och ansvarsarbete i allmänhet? Tala om det för oss på [e-blanketten](#)

Du kan också kontakta oss direkt:
[Kontaktpersoner för hållbarhets- och ansvarsfrågor](#)

HELSINGFORS UNIVERSITET